

Jó Pajtás

2021. I. 28.

75. évf., 2. szám

Fotó: Dávid Csilla

A Klotyókémek szereplői

Ára 50 dinár

Elefántok

Az afrikai elefánt

Az afrikai elefánt, **Loxodonta Africana** egy nagy, szürke, négylábú, növényevő emlős. Bőre majdnem teljesen szőrtelen, jellegzetes, hosszú, rugalmas, kapaszkodó ormánya van. A felső metszőfogai hosszú, görbe **agyarakat** alkotnak. Fülei nagyok és legyező alakúak, ormánya végén két ujjszerű végződés van, az ázsiai fajták egy végződésével ellentétben.

Az indiai/ázsiai elefánt

Az indiai elefánt az **Elephas maximus**, mely Ázsia déli és középső részén él. Nagy, szürke, négylábú, növényevő emlős. A bőre is majdnem teljesen szőrtelen, jellegzetes hosszú, rugalmas, kapaszkodó ormánya van. Felső metszőfoga hosszú, görbe agyart képez. Fülei kisebbek az afrikai elefántokénál.

Az elefánt fülei

- Az elefántok nagy méretű füleik ellenére rosszul hallanak.
- Az afrikai elefántok fülei nagyobbak, mint az indiaiaké.
- Az afrikai elefánt legyezésre használja a füleit.
- Testük egyik legpuhább része a fülük hátánál van, és knuckleknak, azaz „bognak” nevezik. Az elefántidomárok, az úgynevezett mahoutok a lábukat használják az irányításra, vagy a „bogon” keresztül utasítják az állatot.

Veszélyeztetett faj

A vadon élő állatok szakértői úgy vélik, hogy az elefánt veszélyeztetett faj. Védi őket az elefántvédelmi törvény és a veszélyeztetett fajokra vonatkozó törvények is. A veszélyeztetettség fogalma azt jelenti, hogy az adott fajt, vagy annak jelentős részét a kihalás veszélye fenyegeti. Egy faj veszélyeztetetté válásának több oka lehet, például az élőhelyének kipusztulása, nem öshonos fajok betelepítése, betegségek, szennyezés, vagy kizsákmányolás.

Tudtad-e?

- Az elefántok a legnagyobb szárazföldi emlősök.
- Élettartamuk átlagban 70 év.
- Általában óránkénti 4 kilométeres sebességgel haladnak.
- Képesek hosszú távon is úszni.
- Napi 16 órát töltenek evéssel.
- Naponta 224 kg élelmet fogyasztanak el.
- Agyaraik valójában hatalmasra nőtt metszőfogak.
- Az elefánt szeme kicsi, és látása gyenge.
- Az elefántoknak van a legnagyobb agyuk az állatvilágban.

Hol élnek és mit esznek az elefántok?

Az elefántok növényevők, bármilyen típusú növényt megesznek, mint a fű, levelek, gyümölcsök és fakéreg.

Jó Pajtás

Hadaró Anesi

A családjunkban már novemberben, anya születésnapjával kezdődő, az általunk téli ünnepkörnek nevezett örömteli időszak. Ezt követi Tami barátnőm születésnapja, majd jön a Mikulás, kopogtat a karácsony, nyakunkon a szilveszter. Január elsején öcsié a főszerep, ő ugyanis az év első napján született. Végül megérkezik az általam várva várt nap, a saját születésnapom. „Ennyit ünnepelni!”, csapja össze a kezét ilyenkor sopánkodva nagyfi, de titokban nagyon is kedvére való ez a sok családi esemény, melyre lázasan készülődik a rokonság apraja nagyja.

Nálam jobban senki sem szereti a születésnapokat, főleg a sajátomat. Már hónapokkal előtte elkezdem a tervezést: ajándéklistát készítek, meghívót tervezek a bulira, összeírom a vendégek névsorát, és kitalálom, milyen tortát ennék legszívesebben. Bevallom, irigy vagyok azokra az osztálytársaimra, akik nem a szünetben kénytelenek születésnapozni. Nem is tudjátok, milyen nehéz ilyen körülmények között összehozni egy normális partit, nem beszél-

ve arról, hogy így kimaradok az osztálybeli ünneplésből és a cukorkaosztogató rituáléból, ami hagyományra vált nálunk, a 6.c-ben.

Az idén dupla rosszkedvvel értem a jeles napon. Nemcsak a téli szünet, hanem a vírus is meggátolta a bulizást, és ilyen körülmények között nem is volt már kedvem ehhez az egészhez. Mi lenne, ha átugranánk ezt a napot a naptárban? – gondolkodtam morcosan az ágyban, mire nagy csörgéssel, csattogással Hugi jelent meg a színen, kezében egy bögre kakaóval és egy jobb napokat is látott sajtos szendviccsel. – Születési reggeli! – kiáltotta, és ahogy megláttam a könyékig margarinos tesómat, hirtelen el is felejtettem, hogy mára kiadós hisztizést terveztem.

Anya a kedvencemet főzte ebédre, apa kidekorálta a nappalit lufikkal, később átjöttek nagyfiék, és mivel mindenki azt hitte, az ő feladata tortát szerezni, három finom édességen is elfújhattam a születési gyertyákat.

Sokszor kimegy a fejből, hogy a viták ellenére mennyire jó fej családom van. Az új évre csak azt kívánom, hogy ez akkor is eszembe jusson, mikor éppen halálra idegesítenek.

Melchior de Hondecoeter: Baromfiudvar

Melchior de Hondecoeter (1636–1695) festményei a falusi hétköznapok egy apró eseményét örökítik meg. A holland festő kitűnően értett a tyúkok és szárnyasok ábrázolásához. A festő érzékelteti, hogy az állatvilág is a maga törvényei szerint él. Akkoriban Hollandiában az állattenyésztés sem volt kisebb jelentőségű, mint a kereskedelem vagy a hajózás. Ezzel magyarázható az állatképek iránti vonzódás.

EZTFILÓZDKI!

Gondolatkísérlet: az elszabadult villamos

Képzeld el, hogy egy elszabadult villamos száguld a síneken, egyenesen öt dolgozó felé, akik nem tudnak elmenekülni. Te éppen a sínkapcsoló mellett állsz, amelynek állításával egy másik sínparra lehet áterelni a villamost. De van egy kis probléma: azon a sínen is van egy dolgozó – de csak egy. Mit teszel? Átkapcsolod a sít, hogy feláldozz egy embert, és megments másik ötöt?

Ez a villamosprobléma **Philippa Foot** brit filozófusnő világhírű gondolatkísérlete. A fejtörő a racionális gondolkodás és a pszichológia konfliktusokkal teli határterületére vezet bennünket. A gondolatkísérlet nagyon népszerű, talán azért, mert elgondolkodtat bennünket, hogy hogyan válasszunk, amikor nincs jó megoldás.

Hogy gondolkodnak erről az emberek?

1. Egy felmérésben a válaszadók 90%-a szerint helyes elfordítani a kapcsolót, feláldozni egy munkást, hogy megmentsünk ötöt. Ez a döntés egyezik a haszonelvűség filozófiai elveivel, ami szerint az erkölcsileg helyes döntés az, ami több ember jólétét, boldogságát garantálja. Öt élet többet ér egy-nél, még akkor is, ha ez valaki halálát okozza.

2. De az emberek többsége nem mindig választja a fenti megoldást: ezt akkor látjuk, ha módosítunk a gondolatkísérleten egy picit. Képzeld el, hogy a sínen dolgozó egy ember egy családtagod, a másik öt ismeretlen számodra. A haszonelvű filozófia szerint a helyzet változatlan: áldozz fel egy életet, öt másikért. Ebben az esetben viszont nem olyan könnyű így döntenünk, hiszen kiéleződik a beavatkozásunk a helyzetbe. Ha átkapcsoljuk a sít, akkor felelősek vagyunk egy ember haláláért, míg ha nem teszünk semmit, akkor csak egy szerencsétlenség történt, amiért senki nem vonható felelősségre.

A probléma a filozófia és pszichológia közötti keresztmetszetben helyezkedik el, és ez teszi olyan érdekessé a felvetést. A dilemma a való életben is fontos szerepet tölt be: az önzetű autók programozásában előre el kell döntenünk, hogy hogyan értékeljük az emberi életet hasonló szituációkban. Vajon meg tudjuk-e találni az egyensúlyt a jövőben a gépek és az etika világa között?

Írjatok, jelentkezetek!

Oldalaink nyitva állnak előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovathoz kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Küldjétek sok-sok rajzot, fogalmazást, verset a Rügyfakadásba;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a történelemmel, földrajzzal kapcsolatban;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Adjatok tanácsot Jusztikának;
- Próbáljátok megfejteni a rejtvényeket, fejtörőket;
- Kutassatok és válaszoljatok nyereményjátékunkban feltett kérdésre.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, hogy nektek is, és nekünk is tetszen! Várjuk jelentkezésüket! Címünk a régi: **Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.** Az e-mail-címünk pedig a következő:

jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Dávid Csilla

Kik azok a Klotyókémek?

Új műsor az Újvidéki Rádióban.

Te sem bírod sokáig már a tesóidat a nap huszonnegy órájában? Az iskolában valaki piszkál, a szeremről meg inkább ne is beszéljünk... túl sok a baj veled... Szereted a titkokat?

Ilyen és ehhez a hasonló témákkal foglalkozik az Újvidéki Rádió legújabb hangjátéka, a Klotyókémek, amelyet **Krizsán Szilvia** színésznő írt. A hét részes rádiódrama azért is nagyon izgalmas, mert főleg gyermekek szerepelnek benne, persze itt-ott feltűnik pár felnőtt, csak a rend kedvéért. A dramaturg **Lakner Edit**, a rengeteg zenét, ami elhangzik a hangjátékban, **Klemm Dávid** és **Erős Ervin** írta.

Miről szól a történet? És miért éppen Klotyókémek a címe?

Bába Lujza: Egy kislány hétköznapi életét meséli el a barátaival, családjával és a szerelmével. Igazából három főszereplő van: Zoé, Barbi és Mariann. Én Zoét játszom. Ismerős szituációk voltak a darabban.

Vajda Laura: A véckénnél Zoé a főszereplő, aki véletlenül meghall egyszer egy pletykát, és Barbi barátnője kitalálja azt, hogy a szünetben hallgatózzanak. A pletykálgatás nem szép, de érdekes, sok mindent meg lehet tudni másokról.

Repstok Martina: Én a harmadik főszereplő voltam, Zoé egyik barátnőjét játszottam, ami azért sem volt nehéz, mert a való életben is barátok vagyunk Lujzával.

Az egész hangjáték egy családi jelenettel indul. Kik tartoznak még Zoé családjába?

Bába Kristóf: Az egyik tesó szerepét én töltöttem be. Sokat tettem keresztbe Zoénak, elloptam a telefonját és arról irkálók az embereknek. A való életben is szeretek néha viccelődni.

Anau Filip: Én voltam a harmadik testvér, a legkisebb és nagyon szerettem a tesóm lánybarátaival. A szövegeket jó volt felolvasni, szeretnék még ilyet csinálni.

Tehát sok a vicces jelenet és piszkálódás a darabban. Ezt persze általában csak az egyik fél élvezi. Ha jól tudom, a hangjátékban is voltak olyan szereplők, akik szándékosan bántották a többieket.

Bűzlik a klotyó

CÍMOLDALI KÉPÜNKHÖZ

Hangszerek és mikrofonok között

Horvát Kinga: Az egyik gonosz kislány én voltam, sokat piszkáltam mindenkit, érdekes volt gonoszkodni. De persze volt egy másik oldala is a szerepnek, amikor ugyanaz a fiú tetszett nekem is, mint a többi lánynak.

Gál Flóra: Nekem nem volt nehéz gonoszkodni, a való életben persze nem vagyok gonosz, de jó ezt a szerepet eljátszani.

Barna Sára Dávid: Volt kötekedés a szerelem miatt is. Itt főleg a fiúk ugratták egymást. Volt egy kis adok-kapok, de szerintem legjobban a fiúk a fiúkat, a lányok pedig a lányokat tudják bosszantani.

Figyelem! Tavasszal már regény formájában is olvasható lesz a Klotyókémek a Forum könyvkiadó gondozásában! Ne maradj le arról se!

Kerekes Zalán: Én a darabban egy védelmező voltam, segítettem másoknak. Mindemellett egy kicsit szerelmes is voltam. A való életben is megvédjük a barátainkat, ha valakik bántják őket. Baráti szekálások persze vannak, de fontos, hogy megbecsüljük egymást.

A való életben mivel szoktátok idegesíteni egymást a tesókkal és az osztálytársakkal?

Vajda Laura: Mi gúnyneveket szoktunk egymásra aggatni, ez elég idegesítő tud lenni.

Tóth Vilmos: Mi csipkedni szoktuk egymást, persze főleg a tesóm engem.

Különböző városokból jöttetek és mindannyian máshogy kerültek be a darabba. Hogy válogattak be benneteket a hangjátékba?

Miért szeretsz szerepelni?

Repstok Martina: Sokat barátkozunk.

Bába Lujza: Jó a rivaldafény és az új barátok.

Bába Kristóf: Anyám megkért.

Barna Sára Dávid: Fejleszti az önbizalmat és a beszédkészséget.

Kerekes Zalán: Nagyon jó dolog színpadon lenni, meg művelődni is.

Repstok Dóra: Jó szerepelni meg barátkozni.

Horváth Kinga: Kipróbálhatunk egy csomó új dolgot.

Gál Flóra: Kimozdulhatsz a komfortzónádból.

Vajda Laura: Nagyon jó érzés, amikor a végén megtapsolnak.

Anau Filip: Sok baráttal találkozom.

Tót Vilmos: Szeretek szerepelni.

Repstok Dóra: Én a Diákszínpad tagja vagyok és szoktam szavalni is. Most egy kis szerepem volt a darabban. Violetát, egy harmadikost játszottam, aki szerelmes volt Bercibe.

Tóth Vilmos: Szavalok, a Szép Szó Táborban is részt vettem és akkor ismertek meg az emberek, és valószínűleg így kerültem bele a darabba.

Anau Filip: Én úgy kerültem bele a darabba, hogy voltam szavalni és ott azt mondták, hogy jó vagyok és később megkerestek.

Vannak köztetek olyanok is, akiknek már van színpadi tapasztalata. Mi a nehezebb szerintetek, színpadon játszani vagy rádióban?

Vajda Laura: Ugyanolyan nehéz. A színpadon az egész testedre kell ügyelned, itt pedig csak a hangodat használhatod. Mind a kettőnek megvan az előnye és a hátránya is.

Kipróbálhatsz egy csomó új dolgot

És mennyit gyakoroltatok? Mivel musicalről van szó, biztos intenzív próbáitok voltak.

Barna Sára Dávid: Voltak próbák is, meg sokat gyakoroltunk otthonról is. Nekem a legnehezebbek a dalok voltak. Rengeteget kellett gyakorolni a szöveg hangsúlyozását is. Két dalom volt, az egyik a Marvel-figurákról szólt, a másik pedig egy paradicsomos dal.

Bába Lujza: Érdekes volt a Léniről szóló dal is. A főszereplők nagy részének van kistestvére is, akik nem épp jó műsorokat néznek, és ezeknek a műsoroknak nem épp a legjobb zenéi vannak, és ezt figurázzuk ki.

Ha már ott tartunk, hogy a kisebbek által kedvelt dolgokat szerettek kifigurázni... Mennyire szoktatok barátkozni az idősebbekkel vagy a fiatalabbakkal?

Bába Lujza: Én jól kijövök a kicsikkel, azt nem nagyon szeretem, amikor rám csimpaszkodnak, de egyébként nincs velük bajom. Az idősebbekkel nem igazán szoktam beszélgetni.

Anau Filip: A legtöbb barátom annyi idős, mint én. A nagyobbakkal nincs sok közös témám.

A Klotyókémek legújabb kalandjait minden vasárnap 10 óra 5 perckor hallgathatjátok meg az Újvidéki Rádió hullámhosszán.

Komáromi Dóra

Krizsán Szilvia

Szünidei élmények

A tél a csönd és a nyugalom évszaka. Ha rövid időre is, a hó eltakarja mindazt, amit igazából magunk sem látunk szívesen. A hó alatt nincsenek megroggyant házak, nincs szemét az utak mellett, minden fehér és tiszta. Kedvelem a telet. Szeretem a hófödte tájat, a hegyeket, a fenyveseket. Biztosan ti is kedvelitek a telet, különösen, ha sok hó esik, ha lehet szánkózni, ereszkedni a töltésen, hóembert építeni, hógolyózni.

Ezek a gondolatok jutottak eszembe, amikor a szünidőben nagy pelyhekben elkezdett hullani a hó. Nemsokára a fák is fehérbe öltöztek.

Az óbecsei Samu Mihály és Sever Đurkić iskola hatodikosai szép, téli élményeiről számolnak be.

Kádár Ivett: Minden gyerek szereti a telet, én különösen, mivel decemberben születtem. Nagyon örültem, amikor leesett az első hó, az egész család kiment az utcára. Első dolgunk az volt, hogy hóembert építsünk. Még a kistestvérem is segített. Csutka lett az orra, két ág a keze, s egy tál a sapkája. Szerintem nagyon aranyosan nézett ki. Később felültünk a szánkóra, s anyukám végighúzott minket az utcán. Anett barátnőm is eljött. Sokat hógolyóztunk. Még csúszdát is készítettünk. Belefeküdtünk a friss hóba, angyalkát csináltunk. Tetőtől talpig havasak lettünk. Minden gyönyörűen fénylett, csodaszép volt az utca. Számomra igazán élménnyel teli volt ez a nap, s remélem, hogy az idén még sok hó hullik.

Kiss Anett: Nagyon vártam már a téli szünidőt, mert szeretem ezt az ünnepekkel teli időszakot. A világvárvány ellenére szenteste nálunk összegyűlt a család. A hagyományokhoz híven elfogyasztottuk a finom vacsorát, és megajándékoztuk egymást. Szüleimtől két könyvet kaptam, a *Fekete tűz* és *A sziget lovának legendája* című regényeket. Természetesen nagyon megörültem, hiszen imádok olvasni. A történetek által olyan helyekre is eljuttotam, ahova az életemben

soha nem fogok. Így elutaztam egy távoli szigetre, ahol a legenda szerint hajótörés során a vízlovat vetett a partra. Egy helybéli fiú megismerkedett velem, majd elválaszthatatlan barátság alakult ki közöttük. A szünidő legnagyobb részét olvasással töltöttem, de kihasználtam az évszakhoz képest enyhe időt, és rengeteget sétáltam a szabadban. Barátnőim többször ellátogattak hozzám. Ekkor birtokba vettük a konyhát. Süteményeket készítettünk. Anya volt a zsűri elnöke. A sütijeink nagyon finomak voltak. Szerintem túltűntünk rajta.

Dózsa Kitty

Nagy örömről leesett az első hó. Testvéremmel hóembert építettünk, ami elég apróra sikeredett. Ezután szánkóztunk. Másnap Ivettel, a barátnőmmel hógolyóztunk is.

Szerintem a jóból is megárt a sok. Nagyon vártam már a tantermi oktatást. A könyveknek köszönhetően sikerült távoli tájakra utaznom, mert a valóságban a vírus miatt sajnos erre nem kerülhetett sor.

Dózsa Kitty: Júliusban rátaláltunk az interneten egy fadaragó pályázatra. Testvérem és én izgatottan meséltük el apukáknak ezt a nem mindennapi lehetőséget. Ő már húsz éve foglalkozik ezzel a kézművességgel. Mivel nagyon elfoglalt, nem igazán tud pályázatokra készülni. Ha van ideje, inkább a lakásunkat díszíti használati- és dísz tárgyakkal. Testvéremmel megbeszéltük, hogy ha török, ha szakad, rábeszéljük apát, hogy készítsen el egy munkát erre a versenyre. Sok beszélgetés után apa beleegyezett. A Fából faragott Magyarország elnevezésű pályázat témája a 100 éves trianoni évforduló volt. Apa először anyagot gyűjtött, amiből ötleteket merített. Utána rengeteg rajzot készített, mire meglett a végleges terv. Ezt követte a legprecízebb munka, maga a mű megfaragása. Szeptember elejére elkészült. Ámulva néztük a fából megfaragott Trianon-könyvet, aminek egyik oldalára Bogdan Dunderski, másikkra pedig a nagy

Magyarország térképe és a Fantast kastély került. Az egész úgy nézett ki, mint egy régi mesekönyv, tele régi stílusú díszítésekkel. Elküldte a várapalotai Trianon Múzeumba. Izgatottan vártuk, hogy megtudjuk az eredményt. Elérkezett a várva várt nap is. December 31-én szüleim kaptak a múzeumtól egy e-mailt. Családunk mind a négy tagja izgatottan ült a számítógép előtt. Amikor elolvastuk a levelet, apa nyakába ugrottunk. A 45 versenymű közül harmadik helyezést ért el. Nagyon büszkék voltunk rá. Apának van egy mondása. Testvéremnek és nekem mindig ezt szokta mondani, ha a tanulásról van szó. „A kitartó és szorgalmas munkának előbb utóbb meg lesz a gyümölcse.” Ez most nála is bebizonyosodott. Ezt a szünidei élményt soha nem fogom elfelejteni.

Lapis Judit: A nyáron megtartott néptánc-táborban nagyon jól éreztük magunkat. A néptáncoktatóink, Cseszák Balázs és Cseszák Korszik Anikó megkérdezték tőlem és barátnőmtől, Teleki Ágnestől, hogy lenne-e kedvünk részt venni egy online szólótáncversenyen. Természetesen igent mondtunk. Novemberben kezdtük el gyakorolni a táncokoreográfiát. Heti kétszer jártunk próbákra és mellette majdnem naponta találkoztunk egymással, és kitartóan gyakoroltuk a lépéseket. December közepén Anikó és Balázs videofelvételt készített a táncunkról, és elküldte a szabadkai Talentum Tehetséggondozó Művészeti Egyesület online versenyére. Vajdaság több településéről és Magyarországról is érkeztek benevezések, összesen 41 műsorszám. A szakmai zsűri 2021. január 12-ei értékelése alapján bronzérmesek lettünk, aminek nagyon örülünk.

Teleki Ágnes és Lapis Judit

Az idei téli szünet hosszabb volt, mint az előzőek, néhány kisregényt és egy házi olvasmányt is kiolvastam. Sokat voltunk együtt a családdal, a testvéreimmel is sokat társasjátékoztam. Örülünk a hónapnak, jót hógolyóztunk és építettünk egy hóembert is. Várom már a tanítást, főleg, hogy végre találkozzak az osztálytársaimmal.

Koncz Erzsébet

Anett, Ivett és kisöccse

Jusztika igazsága

Apa

Drága barátaim! Elég sok minden történt velem a téli szünetben, jó és rossz dolgok egyaránt. Ígérem, hogy mindent el fogok mesélni. De nem ma. Mert ma apáról szeretnék írni, akit nem nagyon ismerhettek az eddigi történeteimből.

Mostanában elég sokat szomorkodok miatta. Tudjátok, velem soha nem volt olyan jó kapcsolat, mint mondjuk anyával. Jó, most mondhatjátok, hogy ez természetes, mert a lányok inkább az anyukájuknak mondják el a gondolataikat, mint az apukájuknak, de akkor is... Valahogy úgy érzem, nem ismerem igazán apát. És ő sem engem. Vele sohasem beszélgettem annyit, mint anyával. És úgy érzem, minél idősebb vagyok, annál inkább eltávolodom tőle. Mondjuk egyre gyakrabban nem értek egyet a döntéseivel, nem szeretem, hogy sokszor nincs itthon... Nem is tudom ezt az egészet rendesen elmagyarázni. Valahogy vele nem tudok olyan őszinte lenni. Vagy ha el is mondom neki valamit, sokszor úgy érzem, hogy nem igazán figyel rám. Van olyan, hogy ő kérdez tőlem valamit, aztán meg később megkérdezi ugyanazt, amire egyszer már válaszoltam. Ráadásul mostanában úgy érzem, hogy egyre kevésbé vesz részt a család életében. Például nyáron nem utazott el velünk a tengerre, most pedig telni sem jött. Mindig üzleti úton van, vagy dolgoznia kell. Szerintem, ha nagyon akar, kérhetne magának egy kis szabadságot. Mert elvégre anya is sokat dolgozik, de mégis több időt tölt velünk. Például elvitt minket nyaralni, még telni is. Igazából, mikor apa nyáron nem jött velünk a tengerre, nem haragudtam meg rá, mert eszembe jutott, hogy talán tényleg dolgoznia kell. Hogy talán kirekesztve érzi magát, sajnálja, hogy nem jöhet velünk. De úgy tűnik, tévedtem. Apának semmi baja nem lett attól, hogy egy hétig egyedül volt itthon, talán még élvezte is. Most meg még telni sem jött velünk... Inkább Dél-Amerikába ment (üzleti útra), és egyedül fényképezkedett a Csendes-óceán partjainál. Jó, egy kicsit túlzásokba estem. Mert igazából én nagyon szeretem apát. Csak szomorú vagyok, hogy például mikor mi négyen társasjátékozunk, ő bezárkózik a dolgozószobájába és mobilozik. Hát, igen. Különbömben mióta apa hazajött Dél-Amerikából, elég levertnek, szomorúnak tűnik. Nem tudom, mi lehet az oka, de még Gergő focis történetei sem érdeklik igazán, amikre pedig mindig kíváncsi szokott lenni.

Tehát jelenleg nincs valami jó kedvem. Egyetlen vigaszom, hogy végre hullik egy kis hó. Igaz, tényleg nagyon kevés, hőmérsékletet is alig lehet építeni belőle. Különbömben ma hirtelen felindulásból felírtam a szomszéd háza elé (a betonon megmaradt óra) nagy betűkkel, hogy „ELEGEM VAN!”. Aztán el is húztam onnan a csíkot, mert lépteket hallottam, és nem akartam, hogy rajtakapjanak a csínytevésen. A szomszéd nem valami kedves, még ezért is képes megharagudni. Hajjaj! Nem tudom, mit kezdjek ezzel az egész helyzettel. Ti mit gondoltok? Szerintetek mi lehet a háttérben? Szerintetek normális, hogy ilyen a kapcsolatom apával? Nem tudom, hogy kezeljem ezt az egész helyzetet! Nagyon kérek titeket, ha tudtok valami megoldást a problémámra, írjatok nekem a jusztikamegmondja@gmail.com e-mail-címre. Nagyon szívesen fogadom a tanácsaitokra. Na de addig is sok szerencsét kívánok nektek barátaim! Az iskolához, mindenhez. Legalább nektek induljon jól ez az év. (És apa, ezt neked mondom: Ha ezt egyszer olvasod, kérlek ne haragudj meg rám, vagy ne szomorodj el, mert annak ellenére, hogy sokszor nem értünk egyet, én nagyon szeretlek.) Töletek (vagyis a többi olvasótól) elnézést a személyes üzenetért. Úgy éreztem muszáj odairnom.

TE MIT SÜTSZ?

CSOKIS MUFFIN

A 4 tojást kikeverjük 100 gramm cukorral. Hozzáadunk fél margarint. 200 gramm csokit megolvasztunk és hozzáadunk 150 gramm lisztet. A masszát 200 Celsius-fokon 8-10 percig sütjük.

Perlaki Noel, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Lexikon

Te is benne szeretnél lenni az újságban? Semmi akadálya: küldj magadról tudnivalókat Lexikonunkba! Küldj egy fotót is magadról!

Nevem:

Becenevem:

Melyik suliba, osztályba járok:

Kedvenc tantárgyam:

Kedvenc tanárom:

Kedvenc könyvem:

Kedvenc együttesem:

Kedvenc énekesem:

Kedvenc zeneszámom:

Kedvenc filmem, sorozatom:

Melyik filmben játszanám a főszerepet:

Kedvenc insta-profilom:

Kedvenc influenszerem:

Kedvenc hangulatjelem:

Kedvenc számítógépes játékom:

Hobbim:

Kedvenc étel, italom:

Kedvenc állatom:

Kedvenc oldalam a Jó Pajtásban:

Na és a szerelem?

Vigyázz! (Szinte) az összes témában kötelező a válasz ☺. Persze, csakis rajtad múlik, mennyit engedsz felfedni magadról!

Összetartozunk (részlet)

„Mi egy vérből valók vagyunk.”

Ez a mondat sok mindent elárul annak, aki érti a tartalmát. Megjegyzem, ezt a sort az Ismerős Arcok zenekar Nélküled című dalából idéztem. Szeretném hangsúlyozni, lehet, hogy sírva fogom a további gondolatokat írni. Valaki most azon töri a fejét, miért? Elmondom az okot.

Már kiskoromban feltettem a kérdést a szüleimnek, nagyszüleimnek, „Miért beszélünk magyarul, ha Szerbiában élünk?” Azt válaszolták: „Azért, mert Zenta és Vajdaság egykor Magyarország része volt, és itt éltek az ősünk.”

Nálunk jelenleg Vajdaságban, a 100 évvel ezelőtt elcsatolt területen, szerencsére megadatott a lehetőség a gyerekeknek, hogy magyar nyelven tanuljanak az iskolákban. Ez főleg a tömbmagyarságra vonatkozik. A szórványban már sokkal nehezebb és összetettebb a helyzet, mert nincs elég magyar gyermek ahhoz, hogy osztályt nyissanak. Zentán három általános iskola található: a Petőfi Sándor, a Thurzó Lajos Általános Iskola, valamint a Stevan Sremac Általános Iskola. A Petőfi Sándor iskolában, amelynek én is a diákja vagyok, minden korcsoportban három osztály van. Kettő magyar és egy szerb nyelvű tagozat. Négy kitűnő középiskolában különböző szakokon képezhetik magukat a diákok, egész Vajdaság területéről érkeznek városunkba. A Zentai Gimnázium a legrégebbi oktatási intézményünk, több mint 140 évvel ezelőtt alapították, számos tudós, orvos, színész, tanár került ki falai közül, akik később az egyetemes magyar tudományos és társadalmi életnek szentelték munkásságukat. A Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban pedig kiváló, fiatal matematikusokat, informatikusokat, képzőművészeket oktatnak, akik szintén a tudományos és művészi életet gazdagítják szülőföldjükön és Magyarországon is. Az Egészségügyi Középiskolában is színvonalas oktatás folyik, sok nővér és leendő orvos került ki az intézményből. Számos magyar nemzetiségű fiatal, akik a zentai középiskolában tanultak, Magyarországon folytatták tanulmányaikat, mert anyanyelven, vagyis magyar nyelven könnyebben boldogultak az egyetemen. Az anyanyelv összeköti a Kárpát-medence magyarságát határon innen és túl.

Hogy összeköti az embereket az anyanyelv, éljenek bárhol, erre példaként még a következőt említeném: Szerbiában, Szabadkán született a híres, magyar író, költő, Kosz-

Betlehemezők

Kujundzity Leon, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Búrány Lilla, 4. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Bozsik Edvin, 4. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

tolányi Dezső és Csáth Géza író, mindketten az egyetemes magyar irodalom kiváló alakjai. Továbbá Zentán született Bodor Anikó vajdasági népdalgyűjtő, akinek a népdalgyűjtéséből az egész Kárpát-medencében válogathatnak a népzene iránt érdeklődők. Csizmadia Anna és Sőreg Anna vajdasági, fiatal népdalénekesek a Felszállott a páva tehetségkutató vetélkedőjében szerepeltek, s fantasztikus énekhangjukkal a magyar népdalkincset mutatták be, azt az ősi örökséget, amely több száz éve a magyaroké, éljenek bárhol is a nagyvilágban. A popszakmában kihagyhatatlan Rúzsa Magdi, aki szintén Vajdaságban látta meg a napvilágot, s tizenégy évvel ezelőtt egy tehetségkutató-verseny győzteseként robbant be a köztudatba. Határon innen és túl szurkoltak neki, hogy győztese legyen a vetélkedőnek, mára ő is ikonná vált a Kárpát-medence magyarok lakta vidékein. Említhetnénk Dér Henriettát is, aki szintén vajdasági származású popénekes, ő is összeköti a magyarságot. Mindketten hazajárnak koncertezni, nem feledkeztek el szülőföldjükről. „Mi egy vérből valók vagyunk” – énekelhetnek akár ők is. (Folytatjuk)

**Király Ella, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Zenta**

A fogalmazás a budapesti Nemzetstratégiai Kutatóintézet 2020-as pályázatán harmadik díjat nyert.

Milyen ember legyek?

Az emberek néha mások akarnak lenni, nem önmaguk. Ez néha már annyira hamis, hogy átlátszóvá válik a külvilág számára.

A múlt évben és az idén is nagyon elterjedt, hogy mindenki egy csoportba tartozik.

A csoportokat öltözködés, hobbi stb. alapján osztották fel. A Beavatott című filmhez hasonlítanám mindezt. Ezek lennének azok a csoportok, amelyek a legelterjedtebbek:

E-girl – e-boy
Soft girl – Soft boy
VSCO girl – VSCO boy

Mindemellett rengeteg csoport létrejött még. pl '90's girl-boy, kawaii stb.

E-girl, e-boy

Miután jobban utánanéztem a fogalomnak, kétféle meghatározást, definíciót találtam:

1. Definíció

Lényegében olyan lányok vagy fiúk, akik sokat videojátékoznak, Twitteren vagy más online felületen csetelnek, ahol beszélgethetnek idegenekkel, ruha nélküli fotókat küldenek vagy akár adnak el magukról.

2. Definíció

Ez már a tiktokos e-girl. Jellemzően fekete ruhákban, pulcsikban járnak, bakancsot hordanak és láncokat. Próbálják játszani a „rossz lányt” és általában mindenkivel flörtölnék.

Tisztán látható, mi történik, ha egy tinédzser lány követi a trendeket, mert ugye ez olyan menő, hogy láncokat viselnek meg feketeben járnak. Az a szomorú, hogy sokan, akik e-girlé vagy e-boyjá válnak vagy azokká szeretnének válni, a fogalommal sincsenek tisztában. Nem tudják, mivé is válnak ők, csak tartozni szeretnének valahova, és ezzel nincs semmi baj addig, amíg meg nem változnak, és önmaguk szöges ellentétei nem lesznek.

Soft girl, soft boy

A soft girl kifejezés a TikTokon terjedt el. Lényegében egy aranyos, kedves személyiségű lány vagy fiú, aranyos pasztell színű ruhák

kat viselnek. Szerintem ez a legnormálisabb csoport. Már amennyire ez a jelenség normálisnak nevezhető, de erről majd később.

VSCO girl, VSCO boy

A VSCO téma eleinte pozitív irányú volt. Akkor, amikor megjelent, nem is kifejezetten csoport volt, inkább egy olyan irány, amely az embereket rávezetheti egy jobb életre. Mindez a környezetvédelmen alapult. Felszólították az embereket, hogy ne használjanak műanyag szívószálakat és védjék a természetet. Egy idő elteltével ez is trend lett, a TikTok felhasználóinak köszönhetően. Ez az irányzat egyszerűen csak irritáló. Amikor látsz egy ilyen videót, szó szerint elképedsz, nem az ember iránt, az egész iránt, ilyeneket nem lenne szabad az internetre feltenni.

A trendek borzalmas és ijesztő háttere

Ezekkel a trendekkel az a baj, hogy megfogja az embereket, készletét érzi, hogy olyan legyél mint ők, és ezzel már be is álltál a sznobok unalmas és félelmetes világába. Mindenki ugyanolyan. Fantáziátlanok, szürkék, és ha nem olyan vagy, mint ők, akkor még egy jó kis utálatot is kapsz a pofádba. Ezek a csoportok azt mutatják a fiatalabb felhasználóknak (akikből elég sok van), hogy ne legyenek önmaguk, ami az egyik legrosszabb dolog, amit tehetnek magukkal. Arra szólítanak fel, hogy muszáj tartoznod valahova, különben egy kitagadott senki vagy.

Összességében változtatnunk kellene, de ez valljuk be, nem fog bekövetkezni. Itt tinédzserokról van szó, akiknek a többsége azt hiszi, már felnőtt és mindent tud, és ha azt hisszük, ez volt a legrosszabb, még csak most jön a java.

**Zsoldos Csenge, 7. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Zenta**

Nemecsek Ernő jellemzése

Nemecsek Ernő alacsony és szőke hajú gyerek. A gittegylet titkára volt, a Pál utcai fiúk közül pedig ő volt az egyetlen közlegény, Hektor mellett.

Érzékeny volt, amikor a többiek kinevették, akkor ő elkezdett pityeregni. Egy gittegyleti közgyűlésen igazságtalanul gyávanak és árulónak nevezték. Megszégyenítésül csupa kis betűvel írták a nevét a jegyzőkönyvbe. Nemecsek meghalt a grund hőseként.

Félénk is, de egyben bátor is volt, amikor a fűvészkertiek törzshelyén vissza szeretett volna fordulni, de később felbátorodott és elment Csónakossal és Bokával egészen addig, amíg az utcán haza felé sétáltak és aprót adtak Nemecseknek, hogy haza tudjon érné minél előbb.

**Lengyel Ádám, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Bozsik Edvin, 4. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

„Földöntúli” képességű műszerek

A csillagászati távcsövek

A Hubble-űrtávcső az egyik szervizmisszió felvételén

Az égitestek sokféle sugárzást bocsátanak ki. E sugárzások közül leginkább a fény- és a rádióhullámok jutnak el a Föld felszínéig. A világegyetem tanulmányozásához tehát főként optikai és rádiócsöveket használnak.

Az optikai távcsövek több fényt gyűjtenek össze, mint az emberi szem. Az átlagos szem pupilláját legföljebb 8 milliméter szélesre le-

het tárni, egy 80 milliméter átmérőjű távcsőnek viszont 100-szor ekkora a gyűjtőterülete. Százszor annyi fényt is gyűjt tehát össze, és így szabad szemmel láthatatlan csillagokat is észrevehetővé teszi.

A csillagászati távcsöveknek (teleszkópoknak) jóval nagyobb az átmérőjük, mint a közönséges távcsöveknek. Minél nagyobb az

átmérő, annál fényesebbnek látszanak a távcsőben a csillagok, annál mélyebbre láthat vele a csillagász az űrbe. Minthogy ez az eszköz fel is nagyítja a tárgyakat, olyan részleteket is felfedhet, amelyeket segédeszköz nélkül a szem nem lát.

A távcsőnek azt a részét, amely a képalkotáshoz összegyűjti a fényt, objektívnek nevezzük, ez lehet lencse vagy tükör. A lencsés objektívű távcső másik neve refraktor, ugyanis a lencse megtöri (refraktálja) a belső fényt. Ha az objektív tükör, akkor tükrös távcsőről vagy reflektorról beszélünk, minthogy a tükör visszaveri (reflektálja) a rászó fényt. Mindkét fajta távcsőben egy szemlencse (okulár) nagyítja fel az objektív alkotta képet.

Jobb képek

Az égboltról a nyugtalan és a sugárzásokat elnyelő földi légkörön kívül lehet a legjobb felvételeket készíteni. 1990 áprilisában amerikai kutatók egy űrrepülőgépen Föld körüli pályára juttatták a Hubble-űrtávcsövet. Noha a távcső 2,4 méter átmérőjű tükrét eleve rosszul készítették és a távirányító rendszer sem volt kifogástalan, a kutatók a tükör torzítását számítógéppel kiigazítva igen részletes felvételekhez jutottak a bolygókról és a galaxisokról.

Mire való az aprócska lyuk a telefonon?

Manapság egyetlen lépést sem teszünk okostelefonunk nélkül, hiszen segítségükkel tartunk kapcsolatot környezetünkkel, de velük tervezünk és szervezünk, fotózunk és tájékozódunk. Vagyis annyira rutinszerűen használjuk, hogy könnyen elsiklunk az apró részletek felett. Ilyen az a pici lyuk is, ami a telefon kamerája és a vaku között van, és mérete ellenére fontos funkciót tölt be.

Milyen apró lyuk?

A kérdés jogos, ugyanis nem minden telefontípuson található ilyen. Az Apple modellek többségén azonban igen. Hogy hol is keressük pontosan? Nos, a telefon hátoldalán, a hátlapi kamera és a vaku közvetlen közelében, a bal felső oldalon. A felhasználók többsége már bizonyára kiszúrta ezt, de nem tulajdonított nagy jelentőséget neki. Ám ez még nem jelenti azt, hogy nincs is haszna.

Hangok és zörejek

A telefonnal nem csupán beszélgetéseket indíthatunk, hiszen gyakran előfordul, hogy hangot is rögzítünk, például egy-egy videó készítésénél. Ám ahogy a telefonbeszélgetésekre sem feltétlenül a szoba csendjében kerül sor, időnként a hangfelvételeket sem tudjuk hangszigetelt, nyugodt körülmények között felvenni. A háttérzaj azonban akár élvezhetetlenné is teheti a videó- vagy hangminőséget.

Na de mi köze ennek egy pici lyukhoz?

Az, hogy a fent említett kis lyuk pontosan ennek elkerülésére, csökkentésére való, vagyis kiszűri a zavaró háttérhangokat. A kis mikrofon folyamatosan analizálja és szűri a külvilág zajait. Ahogy funkciója, úgy elhelyezése sem a véletlen műve: azért került épp oda, ahova, hogy távol legyen attól a mikrofontól, ami telefonálás közben a mi hangunkat rögzíti.

A hátsó lyukkal rendelkező telefonokon ugyanis két másik mikrofon is található. A hátoldal alján egy – ez a fő mikrofon –, és egy másik is az elülső oldalon (felül egy vékony, rácsos valami). Telefonálás közben ez nem működik, videórögzítésnél azonban igencsak hasznos. (Rakéta)

Hogyan születik a sün?

Burokban születik, hogy tüskéi fel ne sebezzék anyját. A természet ugyanis mindenben bölcs és előrelátó. Még ebben is, noha a kis sünik majdnem kopaszon jönnek a világra, csak a hátukat borítják aránylag puha, fehér tüskécskék. Az utóbbiak között bújnak ki aztán négyhetes korukra a meglehetősen kemény végleges tüskék, melyek ellen már a burok se védené meg a mamát. A sün egyébként a legnagyobb rovaréó emlősünk. De nemcsak rovarokkal táplálkozik. Felfalja a csigát, a békát, még a mérges kígyót is. Felnőttkorára tüskéinek száma kb. 16 000. A hátoldalát borító tüskeruha alatt hasa durva szőrrel borított, ahogyan a feje is. Bőrizmai azonban roppant erősek, így ezek segítségével könnyen szúrós labdává gömbölyödik, ha veszélyt érez, hogy teste sebezhetőbb területeit megvédje. Általában éjszaka vadászik zsákmányra, de nálunk élő fajtája csak tavasztól őszig, mert ha beáll a hideg, téli álomra vonul vissza. Ám ez nem minden sünnnek szokása. Az olykor Francia- és Spanyolország déli partjain is feltűnő, de Afrikában honos fehér sünnnek például észébe se jut átaludnia a telet, hiszen olyan klímában él, ahol egész évben talál táplálékot. Ha igaz, hogy burokban születni szerencse, a süni szerencsés kell hogy legyen. Sokféle szerencseszimbólumnak is tartják.

Milyen virágja van a tengerirózsának?

Semmilyen, hiszen nem is növény, hanem egy furcsa, vízben élő állat. Ott ül a tengerparti sziklákon, közel a parthoz, és néha kinyílik, azaz szertenyújtja mozgatható karjait. Ilyenkor kicsit hasonlít a virágok szirmaira. Ezekkel fogja meg az odatévedő apró rákokat vagy a hullámok sodorta hulladékot, és így viszi a zsákmányt a szájához. Ha megérintik, karjai összehúzódnak, a szép rózsából csak egy piros, zöld vagy barna színű gombóc marad.

Minden zebra egyforma?

Legfeljebb első pillantásra, hiszen valamennyien csíkosak. De ha jobban megnézzük őket, még véletlenül sem akad közöttük két teljesen egyforma csíkozású afrikai lovacska. Mintázatuk a fejükön, a hátukon, esetleg a lábaikon mindig eltérő egy kicsit. A zebraék Afrikában élnek, és ott három fajukat különböztetjük meg. Kisebb-nagyobb csapatokban legelnek a füves sztyeppeken. A csinos állatokat gyakran próbálták már háziastítani, kocsiba fogni, de ez eddig még soha nem sikerült.

Miért változtatja színét a kaméleon?

Több oka is van rá. Így teszi magát láthatatlanná ellenségei előtt. Olyan ez, mintha csak a mesebeli varázssapkát húzná fel, ami alatt eltűnik, láthatatlanná válik. Ez a furcsa gyíkféle így a zöld levelek között zöld színűre, a barna faágon barnára változik. Változtatja színét haragjában is. Ha például két hím összetalálkozik a bokor ágain, elsápadnak, így fejezik ki, hogy bizony nem nagyon lelkesednek egymásért. Színt váltanak akkor is, ha megijednek, például amikor hirtelen kézbe vesszük és felemeljük őket.

Hogyan nyelik le áldozataikat a kígyók?

Ha a kígyó a megölt patkányt vagy egeret a farkánál kezdené lenyelni, a falat az oldalt elálló lábak miatt csak nagyon nehezen vagy sehogyan sem csúszna lefelé. Ha viszont a fejét kapja be először, a lábak vagy a madár szárnyai szépen a testhez simulnak, könnyebben csúszik lefelé. A kígyók nagyra tudják tátani a szájukat. A hatalmas óriáskígyó akár egy disznót is képes eltüntetni. Ezután egy kényelmes helyet keres, összetekeredik és emészteni kezd. Néha két hétig is eltart, amíg újra megehezik és vadászni indul.

A bakkecske és a kos

Élt egyszer egy öregember meg egy öregasszony. Volt egy bakkecskéjük meg egy kosuk. A bakkecske meg a kos jó barát-ságban voltak: ahova a bakkecske ment, oda ment a kos is. Ha a bakkecske a veteményeskertbe ment káposztát lopni, a kos követte. Ha pedig a virágoskertbe füvet legelni, a kos oda is utána ment.

– Azt mondom én neked, asszony – szólt az ember a feleségéhez –, hajtsuk el a háztól ezt a kecskét meg a kost, mert sem a veteményeskert, sem a virágoskert nem marad meg tőlük.

– Hordjátok el magatokat, ne lássalak benneteket többé az udvaromon! – kiáltott a gazda a két jó barátira. Amint a bakkecske meg a kos meghallották ezt, tarisznyát varrtak maguknak, és elindultak világgá. Mennek, mennek, mendegélnek, hát egyszer csak egy farkaskoponyát találnak a mező közepén. A kos erős volt, de igen félénk, a bakkecske viszont bátor, de igen gyenge.

– Emeld fel a farkaskoponyát, kos barátom, te vagy az erősebb – szólt a bakkecske.

– Vedd fel inkább te, te vagy a bátrabb! Addig vitakoztak, amíg aztán közös erővel fel nem emelték, és bedobták a tarisznyába. Tovább mennek, mendegélnek, hát látják: tűz lángol az egyik mezőn.

– Menjünk mi is oda, ott töltsük az éjszakát, hogy a farkasok fel ne faljanak. Odamennek a tűzhöz. A tűz körül három farkas ült, kását főztek. Mit tehetett a két jó barát, jó estét kívánt a farkasoknak.

– Jó estét, jó estét! – örültek meg a farkasok.

– Még nem fő a kásánk, de most már hús is lesz hozzá belőletek! Megijedt a bakkecske, a kos is igen megrémült. Eszébe jut a bakkecskének a farkaskoponya.

– Vedd csak elő, kos barátom, azt a farkaskoponyát! A kos benyúlt a tarisznyába, és kivette a koponyát. – Nem ezt,

hanem a nagyobbikat! – mondja a bakkecske. A bárány megint kihúzza ugyanazt.

– Van ott még nagyobb is, azt add ide! Megrémültek a farkasok, azon kezdték törni a fejüket, hogyan szökhethének meg innen: „Mert ez olyan két jószág, hogy a fejüket veszi, lám csak, egyre-másra húzzák elő a tarisznyából a farkaskoponyákat!” Megszólal az egyik farkas:

– Úgy látom, nagyszerű társaságunk lesz a vacsorához, a kása is szépen fő már, de fel kellene még önteni egy kis vízzel. Elszaladok vízért a kútra. Azzal fogta magát, és márt szaladt is. Közben gondolja magában: „Süüljedjen a pokol fenekére a társaságotok!” Várja a másik két farkas, mikor tér vissza a társuk, de közben ők is azon gondolkognak, miként illanhatnának el innen.

– Elment az a gézengúz, aztán bizonyára leült valahol, a

kását meg nincs mivel felönteni. Török egy vesszőt, megyek, visszakergetem. Ezzel szedte is a lábát, többé vissza se tért. A harmadik farkas tovább üldögélt nagy rémülten.

– Utánuk megyek már, meg nézem, mi történt velük! Már szaladt is, örült, hogy elmenekülhet. Ekkor azt mondja a bakkecske a kosnak:

– Na, komám, most már kapjuk be egykettőre ezt a kását, aztán szedjük mi is a lábunkat! Hamarosan bekapkodták, aztán, uccu, neki, vesd el magad! Az első farkas ezalatt így gondolkodott: „Hát nem szégyen három farkasnak megijedni egy bakkecskétől meg egy kóstól? Menjünk csak vissza, faljuk fel a bitangokat!” Mire a farkasok visszatértek, a két jó barát már kiürítette az üstöt, kereket oldott, és felmászott egy magas tölgyfára. Török a fejüket a farkasok, hol találhatnák meg a bakkecskét meg a kost. Elin-

dultak a nyomukban, és megtalálták őket a tölgyfán. A bátor bakkecske felmászott egészen a tölgyfa tetejére, a kos pedig, mivel félénkebb volt, lejjebb maradt.

– Te vagy az idősebb – mondja a két fiatalabb farkas az öregnek –, te mondd meg, hogyan hozzuk le onnan az ebadtákat. Hanyatt feküdt az öreg farkas a fa alatt, és elkezdett varázsolni. A kos remegve ült az ágon, de félelmében elvesztette egyensúlyát, és ráesett a farkasra. A bátor bakkecske nem sokáig gondolkodott, elkiáltotta magát:

– Hozd csak fel ide azt az öreg farkast, majd én ellátom a baját!

Felpattantak erre a farkasok, nekiiramodtak, hogy csak úgy porzott utánuk az út. A bakkecske is lemászott a nagy fáról, elmentek a mezőre, kalibát építettek, és még ma is ott élnek, ha meg nem haltak.

Mészöly Miklós: Katseré, a csillagleány

Nyár volt, éjszaka, még az égnek is nyújtózkodni támadt kedve. Ahogy elnyújtózott, egyre-másra feslettek föl takaróján a fekete öltések, s az öltések helyén elővillant az ég aranybőre.

Egy ilyen aranyló lyukon pillantott ki Katseré, a csillagleány.

Lenézett a földre kíváncsian.

Sziclákat látott és folyókat, erdőket és kunyhókat. S a kunyhók között, a tisztáson egy fiatal, alvó legényt a fűben.

Katseré megsajnálta a magányos legényt, s elhatározta, hogy feleségül megy hozzá.

Hirtelen átbucskázott az aranyló lyukon, békává változott, s csendesen ráereszkedett az alvóra.

A legény meg fölriadt ijedten, és lesöpörte melléről a békát.

De épp ennek örült Katseré: ahogy a fűbe huppant, azon nyomban gyönyörű leány lett belőle megint.

És feleségül ment a magányos legényhez.

Egy reggel egészen kicsire összezsugorodott Katseré, és kérte az urát, hogy zárja el őt a kunyhóban, a tetőről lecsüngő tökedénybe. Azért kérte ezt, hogy még boldogabbnak érezhesse magát: hogy ő olyan kicsike, az ura pedig olyan hatalmas. A férfi teljesítette a kérést, fagyapottal kibélelte a tökedényt, s a közepére odafektette Katserét.

S napközben is többször az edény fölé hajolt, hogy rámosolyogjon az asszonyára.

Egyszer vadászatra indult a férfi, s szigorúan meghagyta a családjának, hogy senki se nyúljon a tökedényhez!

A kis húga azonban nem bírt a kíváncsiságával, fölállt egy lócára – s fölfedezte a pöttömnyi csillagasszonyt.

Amikor a férfi hazatért, azonnal észrevette, hogy valaki hozzányúlt az edény fedőjéhez.

– Ki nem fogadott szót nekem? – kérdezte haragosan.

Egyedül a kis húga pityeredett el.

Sokáig töprengett a férfi, hogy mivel büntesse meg a szófogadatlan gyereket. Végül úgy döntött, hogy a következő éjszaka – amikor a csillagok is látják – a tűzhely mellé állítja a kislányt, és egy vesszőnyalábbal addig csapkodja az árnyékát, míg olyan kicsi nem lesz, mint a tökedény!

Úgy is lett. Mire elhamvadt a tűz, a kislány árnyéka pöttömnyire zsugorodott. S abban a pillanatban Katseré is előbucskázott vidáman a tökedényből – és a férfi haragja is elpárolgott rögtön.

Boldog évek következtek ezután.

Katseré szerette az urát, az ura szerette őt. De a falubeliek is elégedettek lehettek, hogy a csillagasszony náluk telepedett meg. Katseré megtanította az indiánokat az aratásra, a kukorica őrlésére. Megismertette velük a bakabapálmafát, a maniókagyökeret, a mogyorót – s még sok olyan fát és növényt, amelynek a gyümölcsét addig nem ismerték. Mert nemcsak szép és vidám és hűséges volt Katseré, de minden olyan titkot is tudott, amelyet az emberek elfelejtettek, a csillagok pedig megőriztek.

Így éltek sokáig boldogságban, békességben – mikor egy nap Katseré ura meghalt. Nem indult el többé vadat üzni, zsákmánnyal hazatérni – egy este őt vitték haza az erdőből, és letették a kunyhója előtt. Ott halt meg Katseré karjában.

A csillagasszony megtehetette volna, hogy ő is búcsút mond a földnek, de nem tudott elszakadni a kunyhótól, ahol annyi boldog napot töltött. Ott maradt a faluban, és tovább tanította, segítette az indiánokat.

De azok már nem voltak annyira hálásak, mint azelőtt. Arattak, kukoricát őröltek, jóllaktak mogyoróval, maniókagyökérral – s azt hitték, hogy Katseré már semmi olyasmit nem mondhat nekik, amit ne tudnának ők is.

S ezt meg is mondták a szemébe.

S akkor Katseré nagyon szomorú lett.

Nem tudta, mitévő legyen. Egy nap aztán maga mellé vett három indiánt, elment velük az erdőbe, szedetett velük egy ismeretlen gyümölcsöt, és otthon italt főzetett belőle.

Aztán meghívta vendégségbe az egész falut, s megkínálta őket az itallal.

Az indiánok – akik soha azelőtt nem ittak ilyen különös folyadékot – alig hajtottak föl egy-két tökkupával, mind úgy érezték, hogy egyszerre költözött beléjük vidámság és szomorúság, egyszerre sírtak meg nevettek.

Mind lerészegedtek. S könnyörögni kezdtek Katserének, hogy bocsásson meg nekik, maradjon továbbra is köztük.

De Katseré hajthatatlan volt; még akkor éjszaka visszaröppent az égi takaró mögé, s átsuhant a fekete öltéslyukon, amelyiken valamikor kipillantott.

De azóta sem nézett vissza újra a földre.

Így bosszulta meg Katseré az indiánok hálátlanságát: valahányszor kortyolnak az italából, mindig kénytelenek órá gondolni és sírni, hogy a szép, vidám és hűséges csillagleány nincs többé közöttük.

Mészöly Miklós

Mészöly Miklós 100

Mészöly Miklós a XX. század egyik legjelentősebb magyar prózaírója 100 éve, 1921. január 19-én született. Művészete híres tömörségéről, igen tudatos átgondoltságáról, szerkesztettségéről ismert. Mészölynél minden szó és mondat számít, minden precízen kiszámított, minden a helyén van. Gyakran gondolkodik parabolákban vagyis példázatokban. Történetei, így meséi is gyakorta valamiféle erkölcsi tanulságot, tanítást hordoznak, akárcsak a biblia példabeszédek, amelyek szintén hatással voltak alkotói világára. Olykor hagyományos mesének tűnnek a szövegei, de sokszor ennek ellenére (vagy éppen ezért) felnőtteknek szólnak. Mészöly Miklós ugyanis

elég sötét színekkel festi meg történeteit. Itt tehát nem találjuk meg a hagyományos népmesék derűjét. Katseré mitikus meséjét is, amely egyben eredettörténet is, hangulata miatt érezhetjük felnöttesnek.

Érdekes megfigyelni azt, ahogyan a mesélő nemcsak a történetet adagolja, hanem az elhallgatást is. Így bennünk kérdésként továbbra is ott motoszkál: vajon, mi lehetett az az ital, amelyet utoljára az embereknek ajándékozott a csillagleány?

És ha már tanulság. Milyen tanulsággal szolgálhat nekünk Katseré története önmagunkról, az emberekről?

Herédi Károly

A mai élőhelyünk török kézen

A történelem vihara Szerbiához sodorta 102 éve azt a területet, ahol ma élünk. Volt-e példa arra a történelemben, hogy Magyarországtól elszakították ezt a területet? 1526 és 1718 között a törökök kezére került a mai Vajdaság és a Kárpát-medence alföldi régiója.

Kik voltak az oszmán-törökök?

A római szeldzsuk szultánság felbomlását követően, I. Oszmán volt az, aki katonákat gyűjtött, és elkezdte megszervezni az Oszmán államot. Később utódai, fiúról fiúra szállva építették lassan ezt a birodalmat, amíg Európa egyik legerősebb birodalma nem lett.

Ahhoz, hogy a törökök elfoglalják az Alföldet, több dologra volt szükség. A Hunyadiak halála után egy gyengébb hatalom került Magyarország élére, míg az Oszmán Birodalom szultánja az a Szulejmán lett 1520-ban, aki a legtöbbet hódított az oszmánok történetében. 1521-ben először elfoglalta Nándorfehérvárt, később a mohácsi csatában, 1526-ban megsemmisítő vereséget mértek az oszmán-törökök a magyar csapatokra. 1541-ben, amikor elfoglalták Budát, három részre szakadt az ország: Ausztria irányításával északon egy Magyar Királyság, délkeleten a független Erdélyi Fejedelemség, valamint létrejött a mi mai lakhelyünkön a Hódoltság területe. A meghódított magyar területeket vilajetekre osztották. Ezeket szandzsákokra bontották, a szandzsákok élén a bégek álltak. Magyarország helytartója a budai pasa volt. A meghódított területek a szultán saját birtokai lettek. Ezeket használatra odaadták a szpáhiknak, akik török lovaskatonák voltak. Azonban a szpáhik földművelése rablógazdasághoz vezetett, ugyanis a föld használói nem tudták, hogy meddig lesz az övék a birtok.

Mi a rablógazdaság?

Rablógazdaságnak azt nevezzük, amikor a tulajdonosai nem fektetnek vissza a földre, csak a termésre koncentrálnak. Például, ha csak aratunk a földekről, de nem gondozzuk őket, nem trágyázzuk, akkor egy idő után elfárad a föld és kevesebbet fog teremni. Ezért nevezzük ezt rablógazdaságnak.

A szpáhikak nem érdekelte a földdel való foglalkozás, a legrövidebb időn belül a legtöbb hasznot akarták kihúzni a földekből. A rajta élők közül is a legtöbb hasznot szerették volna kisajtolni. Nem érdekelték őket az emberek, de a föld kimerülése sem. Hasonlóan adóztatták meg a helyi lakosságot, ahogyan adóztak a Magyar Királyságban. A legfontosabb adó, a nem iszlámot követők adója volt a haradz. Sajnos nagyon sokszor előfordult, hogy bizonyos területek akár duplán vagy triplán is adóztak. Nagyon komoly terhet jelentett ez a lakosságnak, mert a törököknek való adózás mellett, az egykori magyar nemes, aki birtokolta a földet, az is viszsza járt beszédni az adót. E miatt ezen a területen egyre kisebb lett a lakosság aránya. Körülbelül 150 év alatt teljesen elnéptelenedett a vidékünk, és ezért kellett újratelepíteni 1700 és 1800 között. Az emberek a jobb élet reményében elvándoroltak.

Németh Klaudió

Mi a közigazgatás?

Ahhoz, hogy egy állam megfelelően működjön, muszáj különböző szinteket létrehozni, ugyanis egy ország területén sok település van, nem tud mindegyikre odafigyelni. Ezért egy piramisra építik fel az országot. Ez az Oszmán Birodalomban is így volt. Ma Szerbiában a piramis csúcsán az állam áll, alatta helyezkednek el a körzetek, melyek több községet foglalnak magukba, a körzetek alatt vannak a községek. A községnek van egy központja, amelyhez több település tartozik. A piramis alján a helyi közösség helyezkedik el, amelyek helyileg a településekért felelnek. Mindegyik egységnek, szintnek megvannak az irányítói és különböző feladataik vannak.

Szulejmán szultán

A háborús filmben önmagát alakította

Audie Leon Murphy filmszínész volt az amerikai hadsereg legtöbbször kitüntetett katonája

Tartsuk be az időrendet! Amikor az amerikai hadseregben harcoló, még ifjanc Audie Murphy elkezdte keseríteni az ellenség életét, fogalma sem volt arról, hogy egyszer színész lesz. A második világháború már évek óta tartott, amikor Murphy végre beléphetett a véres tánca. Mivel a háború kitörésekor még túlságosan fiatal volt ahhoz, hogy katonáskodhasson, a kezdetek kezdetéről lemaradt. Később azonban – mondjuk így – mindent bepótol.

Az alacsony, vékonyka, kisgyerekes képű Audie egyáltalán nem hasonlított azokra a filmalakokra, akik ha egyet lőttek, akkor három ellenséges katona elbúcsúzott az élettől. Semmi rambóterminátoros nem volt benne. Egészen addig, amikor tényleg komolyra fordultak a dolgok. A háborúban töltött huszonhét hónap alatt ugyanis az egyesült államok hadseregének harminchárom kitüntetését gyűjtötte be, köztük a Becsület érdemérmét (Medal of Honor), a legmagasabb fokozatú amerikai katonai kitüntetést is. Emellett öt francia és egy belga kitüntetést is kiérdemelt. Közben mindazt, amin keresztül kellett mennie ezekért a kitüntetésekért, szinte ép bőrrel megúsza. Rejtő Jenő egyik regényalakjáról írta, hogy ilyet a halál is csak saját fiával művel.

Felpattant az égő tankra

Murphyt az élet korán kezdte edzeni. Tizenegy évesen árva maradt, és hogy eltarthassa testvéreit, napszámos munkát vállalt. Közben titokban vadászott, hogy húshoz jussanak. A vadászat során kifejlesztette lövőkészségét, aminek nagy hasznát vette a háborúban. Amikor fiatal kora miatt elutasították a sorozáson, meghamisította keresztlevelét, és korhatáron alulként sikerült kijutnia a hadszíntérre. Oda igyekezett, ahonnan mások legszívesebben elmenekültek volna.

Végül mégsem kellett lemaradnia a nagy balhérol. Részt vett a szicíliai partraszállásban, Olaszország területén számos összetűzésben, az anziói csatában, Róma felszabadításában... Ezután a franciaországi csatározások következtek.

Audie Murphy kitüntetéseivel

A képen balról, mint mondtuk, nem volt jegenyetermetű

Ekkorra már Murphy annyi kitüntetést gyűjtött, hogy maga sem tudta mennyit. Legnagyobb hőstettét azonban ezután hajtotta végre. Egy alkalommal szakaszával besétált a németek állította kelepcébe. Az összecsapás azzal kezdődött, hogy a németek kilőtték az amerikaiakat egyetlen harckocsiját, így a szakasznak egy egész német századdal meg néhány tankkal szemben csupán könnyű fegyverzetrel kellett kiállnia. Murphy villámgyorsan, és a rá jellemző vakmerőséggel reagált. Bajtársait hátraparancsolta fedezékbe, ő maga pedig felpattant az égő tankra, és megragadta a még üzemképes M2-es gépfegyvert. A Browning M2-es .50-es kaliberű, igen hatásos fegyver volt, de ekkora túlerővel szemben, úgy tűnt, ennek semmi jelentősége nem lesz. De lett!

Murphy halálmegvető bátorsággal tüzelt, közben még tüzérségi támogatást is sikerült kérnie. Megállította a német századot, állítólag ötven ellenséges katona lőtt ki. Közben korrekciókat kért a tüzérségtől, mert az ellenség már olyan közel volt, hogy a becsapódások nemcsak a németekre, hanem az amerikaiakra is veszélyesek voltak. Akárcsak korábban, most is megúsza könnyebb sebesüléssel. Ezért a hőstettért kapta meg a Becsület érdemérmét, amerikai katona ennyi kitüntetést még sohasem kapott. A háború végét főhadnagyként érte meg. Képzettség hiánya miatt azonban nem maradhatott a hadseregben. És ekkor kezdődtek a gondok.

A filmsztár

Gyakori eset, hogy a hadviselt bakák békében nem tudnak magukkal mit kezdeni, ráadásul a hadszíntereken átéltek lélekben visszaköszönnek. Magyarán, a kiszolgált bakát olykor elfogja a dili. Murphyval is ez volt, állandó harckészültségben érezte magát, párnája alatt töltött pisztolyt tartott.

Aztán feleségének köszönhetően a filmiparban kötött ki. Színész lett. Igaz, csak az úgynevezett B-produkciókban – sportosan fogalmazva, a második ligában – kapott szerepet. De így is harminc-egynéhány westernben játszott. Csúcsteljesítményt a *To Hell and Back (A pokolig és vissza)* című filmben nyújtott, amelyben önmagát játszotta, bemutatva katonai pályafutását.

Amerika legtöbb kitüntetést viselő katonája repülőszerecsétlenségben vesztette életét 46 évesen. Az utókor azonban nem felejtette el, mi mindent tett. A legmagasabb katonai tiszteletadással temették el, és ha a világhálónak hinni lehet, Amerikában csak John F. Kennedy sírja látogatottabb Murphyénál.

Új sztárok a láthatáron

Körülnéztünk a zenevilágban, és annak jártunk utána, kik az új feltörekvő sztárok és mik az újdonságok velük kapcsolatban. Az alábbiakban ebből szemezgetünk.

JÖNNEK A PANDÁK

Világszerte óriási népszerűségnek örvendenek kiváltképp a dél-koreai, de a japán együttesek is. Kevesebb szó esik a kínai csoportokról. Itt egy újdonság. Feltörekvőben egy kínai fiúegyüttes, a nevük Produce Pandas. A csoportot Otter, Ding, Mr. 17, Cass és Husky alkotja. Háromszáz jelentkező közül választották ki őket, és a debütálásuk előtt hónapokig tartó szigorú felkészítésen vettek részt. A La La La című első dalukkal a nyáron mutatkoztak be, ősszel pedig megjelent első lemezük A.S.I.A címmel. Minden vágyuk az, hogy szeressék őket, és nagyszámú rajongótáboruk legyen. Az ázsiai fiúegyüttesekre általában jellemző a makulátlan, akár az anime karakterekre hasonlító külső, a smink, a fiatal életkor, a jó mozgás és a sportos test. A Produce Pandas ettől tudatosan eltér és büszkén vállalja azt, hogy ők első kínai, úgymond duci fiúegyüttes, ráadásul az életkoruk is 22 és 31 között mozog, ami inkább idősebbnek számít a fiúcsoporthoz viszonylatában. Mr. 17 egy interjúban azt mondta magukról, hogy ők egy olyan plus-size énekes-táncos együttes, amelyen még nem volt a világban, pufókok, puhák, ölelhetőek, kedvesek és lazák, akárcsak a pandamacik.

BIZTATÓ ELŐJELEK

A Plush dél-afrikai rock együttes 1996-ban alakult és 2011-ig volt aktív, de mi most egy másik Plush nevű együttesről szólunk, amelyik négy lányból áll és nemrég alakult meg. A lányok talán még nagyon ismertek, de az elmondásuk szerint mindent megtesznek azért, hogy ez

hamar megváltozzon. Az előjelek biztatóak: Moriah Formica, az együttes énekes-gitárosa az amerikai The Voice című tehetségkutatóban tűnt fel, ahol Miley Cyrus mint zsűritag, nem győzte dicsérni, egyenesen rockistennőnek nevezte őt, Brooke Colucci, a dobos pedig John Lennon emléket őrző hivatalos Facebook-oldalról kapott dicséreteket. Rajtuk kívül Ashley Suppa basszusgitáros és Bella Perron gitáros is tagja a zenekarnak, utóbbi a Berkley zeneművészeti főiskolán végezte a tanulmányait és közreműködött Ace Frehley, a legendás KISS együttes egyik tagjának szólóalbumán is. A Plush hamarosan jelentkezik az első dalával, amelynek a címe Hate. Moriah Formica elmondása szerint ez egy nagyon személyes dal, egy illetőről szól, aki összetörte a szívét. Emiatt nagyon dühös és szomorú volt egyben, de mégsem bírta kimondani, hogy gyűlöli őt, mert még ezek után is szerette, és ez volt a legrosszabb az egészben. Mellékesen szólva, eszünkbe juthat Joan Jett I Hate Myself for Loving You című nyolcvanas évekbeli dala is.

ÍGÉRETES KEZDÉS

Minden jel arra mutat, hogy Olivia Rodrigo fényes karrier elé néz. A 17 éves lány színészként kezdte a pályafutását, Paige Olveraként tűnt fel a 2016 és 2019 között futó Bizaardvark című sorozatban, majd pedig a High School Musical: The Musical sorozat egyik főszereplője lett. Közben Olivíát a zene is érdekelte, ő énekelt az All I Want című dalt, Joshua Bassett-tel pedig a Just a Momentet. Olivia mostanában egyre nagyobb figyelmet fordít a zenei pályafutásának elindítására is. Nemrég

megjelent az első dala, Drivers License címmel, amihez egy klipet is forgatott. A fiatal énekesnőnek Taylor Swift is gratulált. Olivia dalára és klipjére sokan voltak kíváncsiak, a Spotifyon Ariana Grandét is lekörözte és a dal így az első helyre került. Olivia nem akart hinni a szemének, köszönetet mondott a rajongóinak, és azt is írta nekik, hogy a legmerészebb álmában se gondolta volna, hogy ezt eléri.

Összeállította: L. M.

DALLAL BÚCSÚZTATTA A MÚLT ÉVET

Idris Elbát leginkább színészként tudjuk, Heimdallként láthattuk a Thorban és a Bosszúállókban is, de a brit sztárról köztudott, hogy a zene sem áll távol tőle. Filmes pályájának felfelé ívelése előtt DJ-ként tevékenykedett, azóta is több dalban bukkant elő közreműködőként, 2015-ben pedig Murdah Loves John címmel ő adott ki egy albumot számos közreműködővel, amelyet egyik karaktere John Luther ihlette meg. A rajongók azt vették észre, hogy mostanában Idris Elba jobban fordul a zene felé. The Long Road 2. címmel tavaly márciusban jelentkezett egy dallal és klippel, az új évet pedig a Gospel 21 című dalával és annak klipjével kezdte. Idris Elba azt is megosztotta a rajongóival, hogy a dalt 2020 utolsó napján írta meg.

ÚJRA EGYÜTT DOLGOZHATNAK

Ridley Scott nem akármilyen rendező, nagyszabású filmek fűződnek a nevéhez, mint amilyen A nyolcadik utas: a Halál, a Szárnyas fejedelmű vagy a Prometheus. Ridley Scottot azonban nemcsak a jövő, hanem a múlt is érdekli és szívesen készít történelmi ihletű vagy legendákat feldolgozó filmeket is. Ilyen például az 1492 – A Paradicsom meghódítása, amelyben Kolumbusz Kristótot Gérard Depardieu játszotta, Robin Hood Russell Crowe-val a címszerepben és persze a nagy sikerű Gladiátor, amelyben a főszerepet szintén Russell Crowe játszotta, de Joaquin Phoenix is feledhetetlen alakítást nyújtott. Úgy tudni, hogy Ridley Scott ismét visszatér a múltba, és ezúttal Napóleonnal fogatna filmet, amely kapcsán ismét együtt dolgozna Joaquin Phoenixszel.

VISSZATÉRHEK WILLY WONKA

Roald Dahl Karcsi és a csokoládégyár című ifjúsági regénye 1964-ben jelent meg, folytatása, a Karcsi és a Nagy Üveglift pedig 1972-ben. Mel Stuart rendezésében és Gene Wilder főszereplésével 1971-ben nagy sikerű film készült Willy Wonka és a csokigyár címmel az első könyv alapján, 2005-ben pedig egy másik sikeres adaptáció, Charlie és a csokigyár címmel, amelyet Tim Burton rendezett, a főszereplőt pedig Johnny Depp alakította. Úgy tudni, hogy Willy Wonka csokoládégyáros egy újabb filmben térhet vissza, amely már régebb óta tervben van, de nagyon úgy néz ki, hogy erre 2023-ig várni kell. Emellett állítólag a Netflix két animációs filmen is dolgozik, mindkettő Charlie, Willy Wonka és a csokigyár világában játszódik majd és mindkettőt Taika Waititi írja és rendezi. Egyébként ő rendezte a Thor: Ragnarök című filmet, valamint a Jojo Nyuszit is.

FOLYTATÓDNAK JOHN WICK KALANDJAI

Keanu Reeves mindig is lubickolhatott a népszerűségben, de persze az ő pályája is hol felfelé ívelt, hol pedig lefelé. Mostanában épp újra a fénykorát éli és ez nagyrészt a John Wick trilógiának köszönhető. Habár megfordult a fejében, hogy egy kicsit visszavonul, ezt most mégsem teheti meg, mert a John Wick: 3. felvonás – Parabellum nagy sikerre tett szert és nem került pont a történet végére. Ahogyan az várható is volt, a stúdió bejelentette, hogy készül a negyedik rész is. Valójában most tavasszal gondolták bemutatni, de a járvány miatt ez is eltolódott, így a jelen állás szerint jövő évben láthatjuk Keanu Reeves egy másik, régebbi filmje, a Mátrix is folytatódik a negyedik résszel, de erre is várni kell. A továbbiakban várhatóan készül a John Wick ötödik része is.

Jelige: „Egérke”

Kedves Bizi!

Negyedikes korom óta rendszeresen olvasom a Jó Pajtást, és szeretem a Bizalmas sorokat is. Úgy gondoltam, hogy írok, hátha tudsz segíteni. Én egy ötödikes lány vagyok. Nem vagyok valami jó tanuló. Hiába igyekezem, sokat tanulok, de nem változott semmi sem, mert tele vagyok hármassokkal. Alsóban pedig kitűnő tanuló voltam. Mindezt még nehezíti az is, hogy távoktatás is van, ami nekem nem nagyon megy. Viszont van egy barátnóm, aki kitűnő tanuló, ő most a másik csoportba jár. Előtte néha szégyellem, hogy nincsenek jó jegyeim. Különösen akkor rossz, amikor gyengébb jegyeket (kettést) kapok, és nem merem neki elmondani. Mi ketten általában estefelé szoktunk együtt lenni, amikor ő befejezte a feladatait. Félek, hogy megszakítja velem a barátságot, ha nem javulok meg. Kérlek, adjál tanácsot, mit tegyek, hogy jobbak legyenek a jegyeim!

„Egérke”

Válasz:

Kedves Egérke!

Nem tudom, hogy megvizsgált-e, de tudnod kell, hogy a problémáddal, hogy nem találsz föl magadat ötödikesen az új helyzetben –, ami különben is, amikor nincsen járványhelyzet, és távoktatás –, nem vagy egyedül. Azt hiszem, te jó úton haladsz, mert változtatni szeretnél azon, ami számodra nem jó. Jó lenne, ha le-tisztáznád magadban, hogy valójában miért is szeretnél jobb tanuló lenni? A barátnőd miatt, vagy önmagad miatt, azért, hogy te elégedett legyél önmagaddal, és hogy a szüleid örüljenek a sikerednek, és elégedettek legyenek iskolai előrehaladásoddal. Az is nagyon jó dolog, hogy van egy barátnőd, aki fontos számodra, és akivel szívesen együtt töltöd a szabad idődet, és akinek, a fentiekből ítélve már vannak munkaszokásai, hiszen előbb elvégzi a feladatait, és csak ez után megy ki barátkozni. Remélem, hogy amikor együtt vagytok, hordjátok a védőmaszkot, és gyakran, meleg vízzel kezét is mostok.

Ha jó barátnő, akkor nem csak az ötosók és a kitűnő bizonyítvány fogják meghatározni, hogy kivel fog barátkozni és együtt lenni. Mivel az ötödik osztály egyfajta fordulópont a tanulásban, ugyanis a tanító néni után, sok tanárnak az elvárásaival kell szembenéznetek. Vannak, akik jól feltalálják magukat, és könnyebben alkalmazkodnak az elvárásokhoz, de vannak, akiknek ez az alkalmazkodás és az új iskolai rend megszokása nehezebben megy. Mindez mellé még csatlakozott a távoktatás, és az osztályok csoportokra való osztása, valamint, hogy sok felsős tanuló, egyik nap iskolai oktatáson vesz részt, másnap viszont otthon marad és önállóan kell dolgoznia, tanulnia. Általában az, akinek már vannak valamiféle munkaszokása, te tudja osztani az idejét, könnyebben átvészeli ezt az alkalmazkodási időszakot. Az otthoni tanulásakor is megvan a munkarendje, majdnem ugyanúgy, mintha aznap is iskolába ment volna. Időben felkel, reggelizik, és akkor, amikor az iskolában kezdődne az első óra, odaül a számítógép elé, és bekapcsolódik a távórába. Biztos vagyok benne, hogy nálatok is ugyanolyan az órarend szerint folyik

a távoktatás, mint az iskolai oktatásban. Viszont az, aki rendszertelenül, kampányszerűen tanult és tanul most is, aki a távoktatási napot, szabadnapként tölti el, mintha nem lenne semmi dolga, annak előbb-utóbb összecsapnak a hullámok a feje fölött. Felgyülemlik a tananyag, és mind nehezebb és nehezebb utolérnie önmagát. Sajnos senkinek sincs varázspálcája, hogy egy suhintással, helyére kerüljön minden. Hogy megszűnjön a járványveszély, és minden úgy menjen, mint régen. Neked is meg kell dolgoznod azért, hogy átbillenjél, és jobbra forduljanak a dolgok, hogy a tanév végéig legalább egy-egy osztályzattal magasabb jegy kerüljön minden tantárgyból a bizonyítványban.

Megkérdezheted a barátnődet, hogy lenne-e kedve segíteni a tanulásban. Biztos, hogy a szülei megengedik, hogy időnként Viberen, Messengeren vagy Skype-on megbeszéljétek azokat a tananyagrészeket, vagy kérdéseket, ami neked nem megy, illetve nehézséget jelent. Beszéljessél vele arról is, hogy neki hogyan néz ki egy-egy napja, hogyan szervezi meg ő a napját: mikor, mennyit és hogyan tanul.

Te is gondold át, milyenek a te tanulási szokásaid. Ennek a feltérképezésében segíthet az iskola pedagógusa vagy pszichológusa is. Tervezd meg a következő napodat: mikor kelsz, mikor mész iskolába/ vagy távoktatásra, mikor és mennyit pihensz, mikor és mennyit tanulsz, milyen más elfoglaltságod is van, pl. mikor van zeneiskolai oktatásod, mikor gyakorolsz, mikor van nyelvleckéd, edzésed stb., mennyi időt töltesz szórakozással barátkozással... Tervezd meg a napodat az ébredéstől a lefekvésig, és persze tartsd is be! Ezt a tervet a hét minden napjára el kellene készítened. Azt is tudnod kell, hogy a tanulásnak is van egy ráhangolódási, bemelegítési szakasza, ugyanúgy, mint a sportolónak edzés előtt.

Meg kell teremteni a megfelelő tanulási környezetet is: az asztalon a tanulivaló legyen, és a felszerelés, számítógép/laptop, okostelefon, ... (ceruza, golyóstoll, hegyező, színes ceruza, vonalzó, körző, stb.), hogy ne kelljen minduntalan felkelned valamiért, és a felesleges dolgok, pl. a képregény ne vonja el a figyelmedet arról, amit éppen csinálsz. Kapcsold ki a TV-t és a rádiót is, mert így jobban tudsz összpontosítani. A bemelegítés része az is, hogy leckekelesztéskor, tanuláskor előbb a számodra könnyebb tantárgyat veszed kézbe (sikerélményed lesz.), és csak utána térsz rá a nehezebbre. Hogy a jobban tudjál összpontosítani a tanulásra legjobb, ha a füzetben a jegyzeteket, és persze a tankönyvbéli leckét is hangosan felolvasod, és a megtanultakat is hangosan felmondod magadnak, az anyukádnak, nagymamának, ha ők nincsenek ott, a cicusodnak, kutyusodnak stb. Feltétlenül nézd meg a tankönyvben található kérdéseket is, és próbáld meg felelni rájuk. Ha nem tudod a választ, nézz utána a tankönyvedben, az interneten, a lexikonban (ha van). A számodra ismeretlen szavakat, amiknek nem tudod a jelentését, keresd meg, mit jelentenek az értelmező-, vagy az idegen szavak és kifejezések szótárában. Ha nincs, itt is jó szolgálatot tesz az internet keresőprogramja.

Amikor tankönyvből tanulsz, először olvasd el a leckét elejétől végéig. A második olvasásnál vedd kezdedbe a ceruzát és a következő olvasás-

kor húzd alá a fontos, lényeges dolgokat (nevek, dátumok, definíciók, kulcsszavak stb.). A harmadik olvasáskor elég, ha csak az aláhúzottakat olvasod. Utána jön az, hogy megpróbálsz a saját szavaiddal elmondani a leckét. Ha nem megy, válaszd meg a tankönyvben található kérdéseket. Ha kell, olvasd el újra és újra a leckét, amíg simán nem válaszolsz a megadott kérdésekre. Ha képletek, definíciók vannak a leckében, készíthetsz külön kártyát is, amire ráírod saját kezűleg az egyik oldalra a képlet, definíció nevét, a másik oldalra a képletet, meghatározást. Ezt a kártyát felhasználhatod ismétléskor. A tanulókártya jó játék lehet, amikor a barátnőddel együtt vagytok. A kártyákat összerakjátok és megkeveritek, a válaszadó felé van a név, csak a kérdező látja a helyes választ. Ha pontos volt a válasz, a kártya átkerül a válaszoló elé. Ha tévesen válaszolt, a kérdező felolvassa a pontos választ és a kártyahalom alá teszi. A játékot addig játsszátok, míg minden kártya át nem kerül a válaszadóhoz. Készülhetnek kártyák minden tantárgy minden leckéjéből.)

A tanulást és a távoktatási napodat is úgy oszsd be, mint az iskolai napot. Most 30 perces órák vannak, ezért fél óra munka, utána szünet, pihenés. Fordulj egyet a konyháig, fürdőszozáig, igyál egy kis vizet, falatozzál el egy almát, banánt, vagy egy kis darab csokit, szellőztess ki, és a nyitott ablaknál végezzél el néhány guggolást, és máris felfrissülten folytathatod a munkát.

Ha igazából változtatni szeretnél a tanulási szokásaidon, akkor a szombatot és a vasárnapot is ki kellene használnod. Ilyenkor rendezgesd a füzeteidet, olvasd a feladott olvasmányt, próbáld pótolni a lemaradásodat. Erre biztos, hogy rá tudsz szánni egy-két órát és még mindig marad idő arra is, hogy a szüleidnek segítsél a házimunkában, tévézzél, barátkozzál, játsszál stb.

A napi beosztásodat, a tervet, fontos elkészíteni és kifüggeszteni a szobádban egy jó látható helyre, hogy mindig tudjad mi a dolgod, mi vár rád.

Ne féljél a változtatástól. Biztos vagyok benne, hogy a családban, a barátnő és a tanáraid között is, nem egy támogatód lesz, aki segíteni fog.

U. I.: Ne felejtssd el megírni, hogyan haladsz.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Környezetvédő vagy?

A tesztből megtudhatod, mennyire vagy elhivatott környezetvédő.

- Otthonodban szelektíven gyűjtöd a hulladékokat?
 - Nincs nekem erre időm.
 - Igyekszem odafigyelni rá, de leginkább csak a palackokat és a papírt teszem külön zacskóba.
 - Természetesen! Különválogatom a papírt, a műanyagot és a fémeket.
- Hetente mennyi szemetet termelsz?
 - Szinte mindennap le tudnék vinni egy zsák szemetet.
 - Változó, de általában két zacskóval.
 - Egy zacskónyit.
- Vásárláskor megnézed-e, hogy a termék milyen alapanyagokat tartalmaz?
 - Sosem.
 - Sokszor elfelejtem, de ha eszembe jut, mindenképp megvizsgálom.
 - Persze, figyelek rá, hogy természetes alapanyagok legyenek benne.
- Mivel jársz suliba?
 - A szüleim autóval elvisznek.
 - Általában buszozom.
 - Mindennap busszal, kerékpárral vagy gyalog megyek.

5. Mennyire figyelsz a víztakarékosságra?

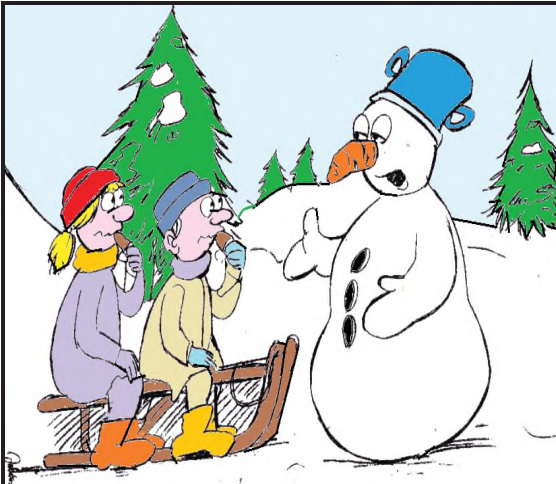
- Nem szoktam figyelni a vízfogyasztást, szerintem úgysem tudok lényeges mennyiséget megspórolni.
- Legtöbbször odafigyelek, hogy ne folyassam feleslegesen a vizet.
- Nagyon. Nem folytatom fölöslegesen a vizet, fogmosáskor is elzárom.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz: Nem sokat törődsz a környezetvédelemmel. Hiába gondolod, hogy egy ember nem teheti tönkre a bolygót, jó, ha tudod, hogy mindenki számít! Csak egy kis odafigyelés, több nem is kell. Sosem késő változtatni.

Ha legtöbb a b válasz: Jó úton haladsz, hogy valóban környezettudatos életet élj, de azért még van mit tanulnod. A mindennapjaidba próbáld beépíteni az energiatakarékosságot és a hulladékszelektálást!

Ha legtöbb a c válasz: Te igazán sokat teszel azért, hogy bolygónkat megóvd a szennyezéstől. Környezettudatos vagy, és ezzel társaidnak is példát mutatsz. Csak így tovább!

A POÉN 1. RÉSZE	FÉM- HUZAL	MARÓ VE- GYOLET HIRTELEN MEGCSINÁL ÖSSZECSAF	KÉN TÖVIS NÉLKÜLI	NITRO- GÉN	RAJZBAN IS FEL- TÚNTET, LEFEST	TONNA MAGAD	FALÁNK	
NEVELŐ	ZENÉS, TÁNCOS MŰSOR	SVÁJC FŐ- VÁROSA DEHOGY!	LATYAK NORVÉ- GIA	KICSINYÍ- TÓ KÉPZŐ NYÍLÁS	GÖDÖR A SUGÁR JELE		K	
A POÉN 2. RÉSZE	ILLYÉS... ÍRÓ, KÖLTŐ ASTERIX NÉPE	GRAMM DÉL A KÜT SZÉLEI!	KALÁCS VAN ILYEN SIEMENS	RÓMAI 1000 FERENC, BECÉZVE	NETTÓ GÉP- KOCSI, RÖVIDEN	SEJTÉSE ELŐÉRZETE ROVART PUSZTÍT	MOST, KÖZÉPEN! A MÁJ TERMELI	MEGA VÍZLEŐ HELY
EME GÉPKOCSI FÉLÁRI!		ÓKORI LÁBBELI FOSZFOR	KÉRDŐ- SZÓ ABLAK- KERET!	KITARTÓAN KÉR, ESD MEGELÉ- GEL	LÉPÉS, ANGOLUL FÉLÉVI!	BÁNATOS RÓMAI 5	AZ UTCÁRA A SZO- BÁBA	
TALPON VAN ÚJSÁG		AZ UTCÁRA TEKINT			KACAG			(kiss)

Rövidlátás: mit kell tudni róla?

A rövidlátók a közeli tárgyakat, személyeket élesen látják, a távolban lévő dolgok képe azonban nem a megfelelő helyre, hanem a retina elé vetül, ezért nem alakul ki éles kép. A rövidlátás bizonyos családokon belül gyakrabban fordulhat elő, ugyanis öröklődhet is.

A súlyos fokú rövidlátásnak komoly szövődésményei is lehetnek. Ilyen, amikor leválhat a retina, sőt akár meg is vakulhatunk. A rövidlátók 5-6 százalékának van élete folyamán ideghártya-leválása, mely többnyire nagy fizikai megterhelés során alakul ki.

Hogyan lehet javítani a látáson?

A fénytörési hibák legegyszerűbben szemüveggel vagy kontaktlencsével korrigálhatóak. A rövidlátó szem negatív – mínuszos –, úgynevezett szórólencse alkalmazásával korrigálható, illetve különböző sebészeti módszerek, mint a lézerkezelés is megoldás lehet.

Ha a látásélesség vizsgálata közben nem vagyunk képesek végigolvasni a számtáblát, először egy 0,5 dioptriás pozitív lencsét tesz a szemünk elé a vizsgáló orvos. Ha ezzel jobban látunk, valószínűleg távollátásunk van, ha rosszabbul, akkor közellátók vagyunk.

Ezek után történik a lencsék cserélgetésével a szükséges dioptria megállapítása. A vizsgáló orvos leméri továbbá a pupillák távolságát is, melynek ismerete szintén elengedhetetlen a szükséges lencsék elkészítéséhez.

A tinikor és a szemészeti problémák

Ha a hirtelen növekedés következtében hunyorgunk, vagy megváltozik a látásunk, akkor szükséges lehet egy újabb szemvizsgálat.

Tinikorban sok szemüveges gyerek szeretne kontaktlencsét viselni, elsősorban hiúsági okokból. A kontaktlencse általában 14 éves kortól javasolt, fokozott ellenőrzés mellett és megfelelő szülői együttműködéssel.

Sajnos nagyon sok tini nem tartja be az alapvető kontaktlencse viselésével kapcsolatos előírásokat (higiénias és viselési idő betartása).

Egy túlhordott lencse viszont számos szemészeti szövődésményt okozhat, amibe a fiatalok sajnos nem gondolnak bele.

Miért ártalmasak az energitalok?

Az energitalok elsősorban azért jelentenek egészségi kockázatot a gyerekek és a tizenévesek számára, mert élelénkítő szereket tartalmaznak. Az energitalok mellett léteznek sportitalok, melyek szénhidrátokat, ásványi anyagokat, elektrolitokat és ízesítő anyagokat tartalmaznak, céljuk pótolni az edzés alatti izzadás során veszített folyadékot és elektrolitokat.

Bár hasznosak lehetnek, a fiatalok általában túlzásba viszik a fogyasztását, ezért nemcsak az energitalt, de még a sportitalokat sem javasolják az orvosok a növekedésben lévő személyeknek fogyasztásra. A sportitalokkal ellentétben az energitalok stimulánsokat is tartalmaznak, például koffeint, guaranát, taurint – ezek egyáltalán nem valók a gyermek és a serdülő étrendjébe. Mivel a koffein fogyasztását gyermekeknél idegrendszeri, valamint szív- és érrendszeri megbetegedésekkel hozták összefüggésbe, kerüljétek!

A tíz leggyakoribb álom

Szoktál emlékezni az álmaidra? Állítólag minden éjjel élénk vetít valamit agyunk vetítőtávaszra. Világnézet kérdése, ki miként gondol az éjszakai álmokra: egyesek szerint az agy nagytakarítása, mások szerint lelkünk szabadsága a testtől, de olyan is van, aki egyszerű fiziológiai törvényszerűségként gondol az álomra. Az azonban, hogy miről álmodunk, abszolút közös nevező alá vonható. Holdvilágos éjszakán miről álmodik a lány? Valószínűleg arról, amiről még sok más lány a nagyvilágon. Egy új álmokutató szerint ugyanis néhány nagy témakörben összefoglalható a legtöbb téma, ami az emberek álmaiban megjelenik – más kérdés, hogyan értelmezi ezeket a társadalom, a kultúra és az egyén. Íme a tíz leggyakoribb álom:

1. Iskola, tanárok, tanulás
2. Zuhanás
3. Romantikus helyzetek
4. Finom ételek, étkezés
5. Kergetés, elrohanás, menekülés, üldözés
6. Kontrollvesztettség egy jármű fölött
7. Repülés
8. Támadás, verekedés
9. Kiesett fog, foghúzás, fogínyvérzés
10. Kétségbeesett és hiábavaló vécékeresés

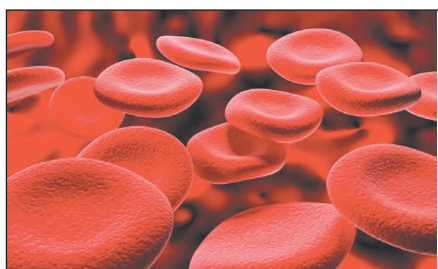

További érdekesség, hogy a gyerekkor újraélése, az iskolával megspékelve gyakori álom, viszont nem tartozik a visszatérő álmok közé agyunk éjszakai vetítőtávaszán. Ezzel szemben a kiesett fog és a fizikai harc a viszonylag ritka álmok közé tartozik, aki viszont egyszer ilyesmit lát álmában, az valószínű, hogy többször is belefut ebbe a helyzetbe, amíg alszik...

EGY VÉRBŐL VALÓK VAGYUNK?

Vércsoportunk hatása a szervezetünkre

Biztosan ismerősen cseng néhányotoknak az *Ismerős arcok* zenekar egyik legnagyobb slágerének refrénje: „egy vérből valók vagyunk.” A helyzet viszonyt az, hogy a gyönyörű dalszöveg ellenére ez a tény nem éppen igaz. Minden ember vére egyedi és különleges. Elsőre ez nagyon szépen hangzik, de valójában nagy hátránya van, hiszen emiatt nem kaphatunk bármilyen vért, és ezért annyira fontos, hogy az orvosok pontosan meghatározzák a vércsoportunkat.

Négy vércsoportot különböztetünk meg: A, B, AB és 0.

Ezt a rendszert a 20. század elején dr. Karl Landsteiner találta fel. Az osztrák orvosnak felűnt, hogy az emberek vérének a vegyítése során gyakran csomók keletkeznek, amiért a vörösvértestek eltérő felületi struktúrája a felelős, amit egy membrán vesz körbe. Ebben a membránban található A és/vagy B antigének, míg egyes esetekben egyáltalán nem tartalmaz antigéneket. Utóbbi esetén beszélünk 0-s vércsoportról.

A másik ismert vércsoportrendszer az Rh-pozitív és az Rh-negatív vércsoportokat különbözteti meg. Ha Rh-pozitívak vagyunk, akkor ez azt jelenti, hogy az Rh antigén – más néven D-antigén – jelen van a vörösvértestek felületén, az Rh-negatív személyeknél pedig ez nincs jelen.

Ha a vércsoportod:		
	Neki segíthetsz:	Neked segíthet:
A+	A+ AB+	A+ A- 0+ 0-
0+	0+ A+ B+ AB+	0+ 0-
B+	B+ AB+	B+ B- 0+ 0-
AB+	AB+	BÁRKI
A-	A+ A- AB+ AB-	A- 0-
0-	BÁRKINEK	0-
B-	B+ B- AB+ AB-	B- 0-
AB-	AB+ AB-	AB- A- B- 0-

Vannak gyakrabban és ritkábban előforduló vércsoportok. Közép-Európában a lakosság 44,5 százaléka A-s vércsoportba tartozik, míg 10,5 százaléka B-s, 4,5 százaléka AB-s és 40 százaléka 0-s. Az Rh-veércsoportrendszer által meghatározott vércsoportok előfordulása sincs egyensúlyban, ugyanis az európai lakosság 85 százaléka Rh-pozitív, míg állandó hiány van az Rh-negatív vércsoportból. A kontinensek között is eltérések tapasztalhatók a vércsoportok előfordulásában: az amerikai őslakosok 90 százaléka 0-s vércsoportú, míg Ázsiában a B-s vércsoport az elterjedtebb.

Az 1930-as évek elején Japánban fedezte fel egy pszichológus, hogy a vércsoportok és az emberek jelleme között összefüggések rejlenek. De meg kell említeni, hogy a környezeti tényezők, a lakóhely, az identitás és a személyiség ezeken az alaptulajdonságokon képes változtatni.

A 0-s vércsoportúak közvetlenek, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkeznek. Állandóan mozognak, energiadúsak, sportosak. Céltudatosak, sohasem adják fel elképzeléseiket és álmaikat. Elkötelezettek és optimisták. Erőteljes vezetők és jó üzletemberek kerülnek ki közülük. A siker és az elismerés számukra elengedhetetlen és ennek esetenként képesek mindent alárendelni, karrierista hajlamúak. Idealisták és racionalisták is egyben.

Az A-s vércsoportúak maximalisták, mindenben a tökéletesre törekszenek. Az elvárásoknak mindig meg akarnak felelni és csak úgy képesek elvállalni bármit is, ha előre tudják, hogy képesek azt megcsinálni, emiatt aggodalmaskodóvá is válhatnak. Nagyon megbízhatóak, fegyelmezettek és tisztelik a törvényt. Barátosságok és gondoskodók.

A B-s vércsoportúak igyekeznek magukat távol tartani az érzelmek megnyilvánulásától és azok kimutatásától. A tökéletességre törekszenek és ezt a környezetükben élőkől is elvárják. Függetlenül látják a dolgokat, nyílt lapokkal játszanak és meggyőzőek az érvelésben. Esetenként erőszakossá tudnak válni. Nagy nehézségek árán, tudatosan képesek alkalmazkodókká válni és együttműködni, hogy elkerüljék a konfliktusokat. Mindent hibátlanul akarnak megélni.

Az AB vércsoportú emberek általában természetüktől fogva vezéregénységek. Mindig új élményeket és tapasztalatokat hajszoják, és nem szeretik az egyhangúságot. Meggyőzőek, szemléletük rugalmas, mivel ha mások érveit logikusabbnak találja, a saját álláspontjukon könnyen változtatnak. Racionálisak, diplomatikusak. Jó szervező képességgel és nagy fantáziával megáldott emberek, akik ravaszságukkal még inkább előre törhetnek.

Ti mit gondoltok, van köze a vércsoportnak a személyiséghez?

Szólásmagyarázat

A vérében van.: Örökölt hajlama vagy családi, társadalmi megszokás folytán ösztönszerűen tesz valamit.

Arcába szökik a vér.: Elpirul, mérges, dühös lesz.

Rossz vért szül.: Rossz hatása van valaminek, visszatetszést kelt.

Vér helyett víz folyik az ereiben.: Erőtlen, gyáva személy.

A vér nem válik vízzé.: Mindenki inkább a rokonaihoz húz, mint az idegenekhez. Senki sem tagadhatja meg az alaptermészetét.

A vér és a pénz a legdrágább.: Régies közmondás, amely mára kiveszett. A jelentése: ez a legfontosabb.

Olyan piros, mint a csöppentett vér.: Élénk, tiszta piros. Valaminek az életteliségét, energiáját fejezi ki.

Pezseg a vére.: Frissnek érzi magát, cselekvésre vágyik.

Sűrű a vére.: Indulatos, vérmes természetű személy.

Vérig sértődik.: Nagyon megsértődik.

A diákok robotprogramozásban is ügyesek

A magyarországi Edu Robotics Cup informatikaversenyen több vajdasági csapat is kiemelkedett

Nemrég tartották meg az Edu Robotics Cup informatikaversenyt. A magyarországi megmérettetésre több mint 130 csapat jelentkezett, és ebből 63 vajdasági volt. A versenyzők két kategóriában, a Project Challenge és az Engineer Challenge-ben mérettették meg magukat. A járványhelyzet miatt a versenyt online valósították meg. Ezt megelőzően minden csapat saját legősztetet kapott. A feladat egy-egy legórobot felépítése és programozása volt. A résztvevőknek egy rövid videóban és egy ahhoz kapcsolódó dokumentumban kellett bemutatniuk a munkájukat. A vajdasági csapatok szép eredményeket értek el. Bebizonyították, hogy kreativitásban, tudásban és találmányosságban nem maradnak el az anyagországi versenyzőktől.

A Project Challenge Rookie kategóriájában tíz évnél fiatalabb gyermekek mérték össze tudásukat. A magyarországi eredményhirdetésen a Mini Manók, vagyis a tornyosi Tömörkény István Általános Iskola diákjai: Bakos Anna, Bakos Emma és Pintér Alíz lettek az elsők. A versenyre Bakos Tímea készítette fel őket. A csapat egy érzékelővel ellátott fertőtlenítőszer-adagolóval nevezett be a versenyre.

A Rookie kategóriában a Tesla Manók csapata hatodik, a Manók pedig nyolcadik helyezést ért el, a vajdasági eredményhirdetésen pedig második és a harmadik helyen végeztek. A Tesla Manók csapatának tagjai Firic Dániel, Orčić Léna, Sisák Nóra volt. A Manók csapatát Kisimre Aina, Lackó Máté és Zsiga Dániel erősítette. Mindkét csapat tagjai a topolyai Nikola Tesla Általános Iskola tanulói, akiket Cirok Csilla tanítónő készítette fel a versenyre. A Manók egy olyan legórobotot építettek, amellyel együtt tornázhatnak. Bob, a robot tud karatézni, futni és focizni. A Tesla Manók úgy döntöttek, hogy szeretnének segíteni a szüleiknek a kisebb testvéreik felügyeletében. Elkészítették Lilit, a robotot, amellyel együtt tudnak játszani testvéreikkel.

A Project Kids kategóriába a 11–14 éves diákok nevezhettek be. A topolyai CoderClub csapata, vagyis Barna Konstantin, Mede Zalán, Nagy Máté lett a győztes a magyarországi és a vajdasági eredményhirdetésen. A tanulók Vörös Csaba vezetésével készültek fel a Project Challenge, és egy okospostaláddal indultak a megmérettetésen.

A Kids kategóriában harmadik, a vajdasági eredményhirdetésen pedig második helyen végzett a Gunarasi Gallok csapata. A gunarasi Dózsa György Általános Iskola tanulóit, Gál Szilárdot, Gere Kornélt és Horváth Noémit informatikatanáruk, Kókai Róbert készítette fel a megmérettetésre. A diákok egy olyan robotot hoztak létre, amely segíti az idős és beteg hozzátartozók mindennapjait. Ursula, a robot a színérzékelő segítségével

ki tudja választani és oda tudja vinni a megfelelő gyógyszert annak, akinek szüksége van rá. Ehhez csak arra van szükség, hogy felmutassuk neki a megfelelő színű lapocskát.

A Kids kategóriában összetettben hatodik, a vajdasági eredményhirdetésen pedig harmadik helyen végzett a szabadkai Logiscool csapata. Dudás Gergely, Keresztényi Albert és Milánovics Alex felsős diákok Szabó Beatrix segítségével vettek részt a megmérettetésen. Egy olyan robotot hoztak létre, amely képes arra, hogy elvigye a csomagokat egyik pontból a másikra. Ezzel a diákok célja az volt, hogy megkönnyítsék a bevásárlást a mindennapokban.

Az Edu Robotics Cupon a hetedik, a vajdasági eredményhirdetésen a negyedik helyezést az Adai répák, vagyis a Cseh Károly Általános Iskola tanulói Nagy Dániel, Rind Réka, Világos Balázs érdemelték ki. A felkészítő tanáruk Világos Kornél volt. Egy olyan robotot készítettek, amelynek segítségével könnyebben megy az otthoni testmozgás. Az általuk készített legórobot képes arra, hogy hasizomgyakorlatokat végezzen.

A Project Challenge Junior és Senior kategóriájában középiskolások, illetve egyetemi és főiskolai hallgatók versenyezhettek. A vajdaságiak ezekben a kategóriákban is kiemelkedően szerepeltek.

Szalma Brigitta

A Tesla Manók munka közben

Vörös Csaba

A Manók munka közben

Cirok Csilla

Bob, a robot

Az okospostaláddal nyert a topolyai CoderClub csapata

MIZÚJS?

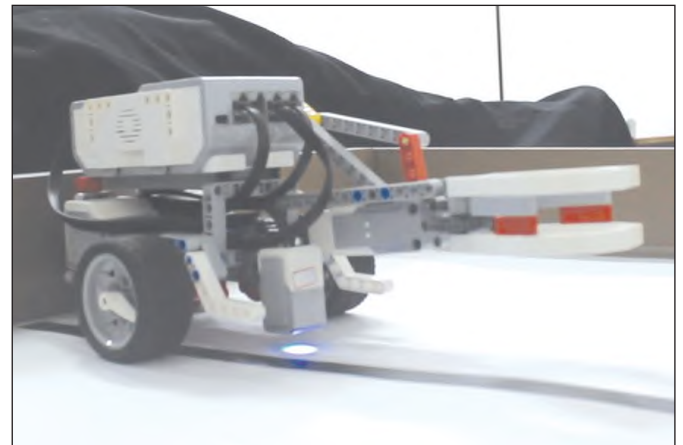
A Kids kategória győztesei

Vörös Csaba

A Gunarasi Gallok csapata

Kókai Róbert

Ursula, a segítő robot

Az Adai répák csapata

Világos Kornél

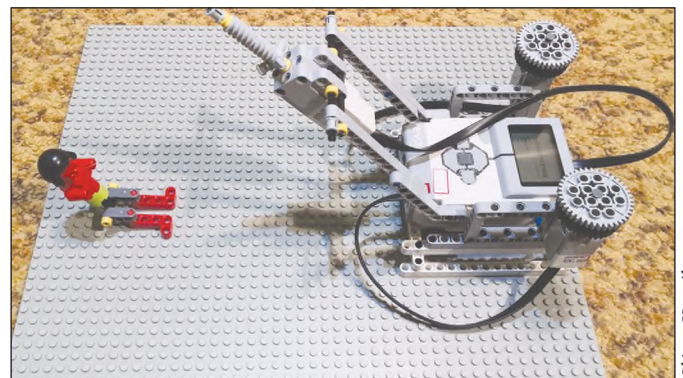
A Logiscool csapata munka közben

Logiscool Szabadka

A tornyosi Mini Manók csapata a legőrobottal

Bakos Tímea

Az adai diákok legőrobotja

Világos Kornél

Tejbe-vajba

Palika véletlenül meglöki az asztalt, és a tejeslábas leesik. A tej a padlón játszadozó Marika fejére ömlik, aki csodálkozva így szól:

– Nicsak, ki vagyok én, hogy tejben-vajban fürödhetek?

Világutazó

Peti: Képzeld, bejártam egész Európát!

Pista: Hogy lehet az?

Peti: Letettem a földre Európa térképét, és sétálgattam rajta.

Csokiautó

Két fiú beszélget:

– Te, Jancsi, ha ez az autó csokoládéból volna, hol kezdenéd el enni?

– A kerekénél, nehogy megszökjön...

Mikor kezdte?

Pistikét korholja az édesapja:

– Tudod, fiam, én a te korodban nem merem volna hazudni.

Erre Pistike:

– És hány éves korodban kezdted el?

Nem volt ideje

Jancsika fülig sáros, amikor hazaér.

– Hát te mit csináltál? – vonja felelősségre az apja.

– Beleestem egy pocsolóba.

– És éppen az új nadrágodban?

– Tudod, apu, olyan gyorsan történt a dolog, hogy nem volt időm levetni...

Siet a hasa

Pista és Sanyi beszélgetnek:

– Hány óra? – kérdezi Pista.

– Tíz.

– Úgy látszik, a hasam már megint siet, delet érez.

Nagy veszteség

Tanár: Jancsi, mi a különbség az elektromos áram és a villám között?

Jancsi: A villámért nem kell fizetni...

Akkor sem világít

A közlekedési rendőr este megállít az utcán egy kerékpárost:

– Ha a lámpája nem működik, tolnia kell a kerékpárt!

– Már megkíséreltem, de akkor sem akart világítani.

Nincs szava

– VIII. Henrik lefejeztette a feleségeit, mondjal erről bővebben – szólítja fel a történelemtanár a diákokat. – Én ezen úgy fel vagyok háborodva, hogy nincs szavam – hangzik a válasz.

Ejnye, nyuszika!

A nyuszika részegen jön ki a kocsmából. Alig tesz egy-két lépést, összeesik. Arra jár a róka és a farkas. Első gondolatuk, hogy a nyúlból milyen jó pecsenye lesz. Igen ám, de összevesznek a zsákmányon. Úgy összeverik egymást, hogy elterülnek a nyúl mellett. A nyuszika felébred, megrázza a fejét, és így szól:

– A csudába! Nem gondoltam volna, hogy ha iszom, így megvadulok!

Hibás könyv

Pistike megkérdezi a könyvesboltban az eladót:

– Bácsi, kérem, kicserélné ezt a hibás könyvet?

– Természetesen, fiacskám. Mi a hibája?

– Nem tetszik a vége...

Betegek az ikrek

Jancsi és Pista ikertestvérek. Egyszer megbetegedtek, és kórházba kerültek. Amikor injekciót kaptak, Jancsi meg sem mukkant, Pista viszont teli torokból bömbölt.

– Nem szégyelled magad! – korholta az ápolónő.

– A testvéred nevet.

– Könnyű neki! – válaszolta Pista.

– Ő még egy injekciót sem kapott, én pedig már kettőt...

Leszokott

– Látom, megfogadta a tanácsomat – mondja a sportorvos a focistának –, és leszokott a dohányzásról.

– Miből gondolja?

– Abból, hogy már az ötödik kekszet nyomja el a hamutartóban.

Laposférgek

Tanár: Mit tudsz, Peti a laposférgekről?

Diák: Azt, hogy akkor keletkeznek, amikor rájuk ütünk...

Szűk a nadrág

Jancsi: Jaj, ez a nadrág szűkebb, mint a bőröm!

Anya: Ugyan, az nem lehet.

Jancsi: De igaz! A bőrömben le tudok hajolni, a nadrágban pedig nem!

Horgászok

Egy csoport horgász arról beszélget, melyikük fogott nagyobb halat. Amikor Pistára kerül a sor, krétát vesz a kezébe, és egy két méter átmérőjű kört rajzol a járdára.

– Ekkora volt! – mondja, mire a többiek ki-nevetik.

Pista nyugodtan folytatja:

– Ekkora volt a szeme!

Olcsó benzin

A benzinkútnál megkérdi egy autós:

– Mennyibe kerül egy csepp benzin?

– Semmibe – hangzik a válasz.

– Akkor kérek húsz litert cseppenként.

Faliórák

– Jé, te két faliórát tartasz a szobádban? – kérdezi Ferit a barátja.

– Igen.

– És miért mutat mindkettő más-más időt?

– Ha egyformán mutatnák, nem kellene kettőt tartanom! – hangzik a bölcs válasz.

Orvosnál

– Doktor úr, nagyon feledékeny lettem.

– Mióta?

– Mit mióta?

KVÍZ

Tudod-e a helyes választ?

Melyik név becézése a Tóni?

- Antal,
- Tamás,
- Attila.

Mit jelent: „Több is veszett már Mohácsnál!”?

- a lehető legnagyobb kár ért,
- nagyobb kár is ért már,
- sohasem találok meg.

Melyik nem osztrák város?

- Salzburg,
- Kismarton,
- Odense.

Minek van tatja?

- hajó,
- repülő,
- traktor.

Milyen napszak van, ha pitymallik?

- este,
- hajnal,
- délután.

Hány év egy emberöltő?

- 20–25,
- 70–75,
- 40–45.

Egy évben hány 30 napos hónap van?

- 4
- 5
- 6

Hogyan hívjuk magyarul hivatalosan?

- Becskerek
- Zrenjanin
- Nagybecskerek

Melyik a Föld legkisebb kontinense?

- Ausztrália
- Európa,
- Antarktisz.

Hogyan írjuk a 69-et római számmal?

- DXIX,
- LXIX,
- CIXX.

Híres ember lóugrásban

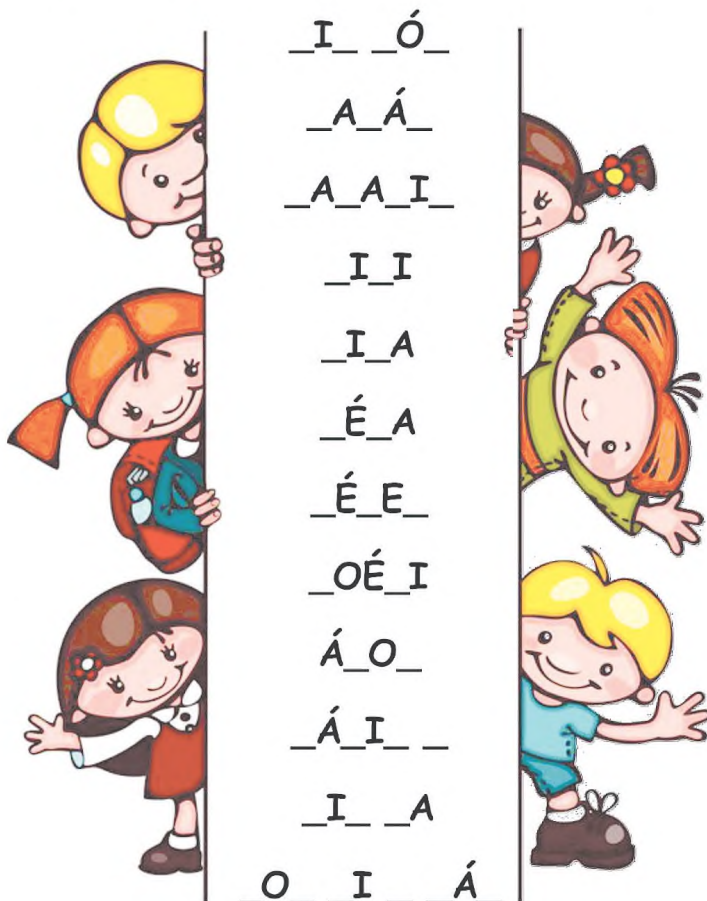

Melyik híres személyiség nevét adja lóugrásban az alábbi ábra?

Kutyatáv

Egy eltévedt kutya öt napig kóborolt. Első nap megtett egy bizonyos távolságot, majd a további napokon mindig egy kilométerrel többet haladt, mint az előző napokon. Mire az ötödik nap végére hazaért, már összesen 55 km-t tett meg. Mennyit ment az utolsó napon?

PÓTOLD ÚGY A HIÁNYZÓ MÁSSALHANGZÓKAT, HOGY NEVEKET KAPJ MEGFEJTÉSÜL! (a kettős vonál kétjegyű mássalhangzót jelöl)

Felismered-e a csokit a homályos lencsén át?

Segítségül felsorolunk hármat, válaszd ki a megfelelő: Milky Way, Snickers, Knoppers.

Ha így sem megy, a Megfejtésben megtalálod a helyes választ.

Megfejtés:
Tudod-e a helyes választ? – Antal, nagyobb kár is ért, Odense, hajó, hajnal, 20–25, 4, Nagybecskerek, Ausztrália, LXIX.
Felismered-e a csokit a homályos szemüvegen át? – Snickers.
Híres ember lóugrásban – Zrinji Miklós
Kutyatáv – Ha elnevezük x-nek az első napon megtett utat, a második napon x+1, a harmadikon x+1+1 km-t haladt, a negyedikken x+3-at, az ötödiken x+4-et. Ez összesen 5x+1+2+3+4, vagyis 5x+10. Ebből 5x=55-10=45, x tehát 9. Az ötödik napon a kutya tehát 9+4=13 km-t tett meg.

RAJZ- ÉS MESEÍRÓ-PÁLYÁZAT

A szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központ 2021 tavaszán is megszervezi a nagy sikerű Mesélő Népkör – Népmese fesztivált. Ennek keretében meghirdetik a rajz- és meseíró-pályázatot óvodások és iskolások részére.

Melyik a kedvenc népmeséd? Rajzold le!

Egy vagy több mese illusztrálásával is benevezhetsz. Bármilyen technikával dolgozhatsz: rajzolhatsz, festhatsz, készíthetsz kollázst, montázst...

Írj mesét!

A meséd témája szabadon választott, bármiről írhat, használd a népmesei motívumokat, a meséd ne legyen hosszabb 2 oldalnál.

A pályázók köre:

Óvodások, alsósok (első osztálytól negyedikig), felsős tagozatok (ötödik osztály).

A beküldés módja

A beküldött pályámú hátoldalára, illetve a mese végére írd fel a nevedet, az életkorodat, a címedet, az óvodád vagy iskolád nevét és címét, nevezd meg csoportodat vagy osztályodat, és küldd el a felkészítő tanárod telefonszámát és e-mail-címét is.

A rajzodat, ill. kézzel írt vagy Microsoft Word (.doc) formátumban rögzített mesédet személyesen vagy postán a Népkör Magyar Művelődési Központban (Kossuth Lajos tér 4., Szabadka) adhatod le. Írásodat e-mailben az info@nepkor.rs címre is elküldheted.

A pályázat beküldésével egyidejűleg hozzájárulsz ahhoz, hogy pályaművedet ellenszolgáltatás nélkül publikáljuk. A pályázat lezárását követően a beküldött anyagokat a szervezőknek nem áll módjában visszajuttatni, azok a Népkör Magyar Művelődési Központ tulajdonába kerülnek.

Beküldési határidő: 2021. április 16., péntek

Díjazás

Az ünnepélyes eredményhirdetést és a díjkiosztást a Népkörben tartják, ahol a szerzők felolvashatják a díjazott munkákat, a beérkezett alkotásokból kiállítás nyílik. A díjazottakat e-mailben értesítjük a pontos dátumról.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Az idei első számunk nyereménykérdésének megfejtése nem más, mint a **jégvirág**. Ezúttal **Döme Brigitta, az oromhegyesi Arany János iskola 7. osztályos tanulója** nyerte a Jó Pajtás könyvajándékát.

E heti nyereménykérdésünk a következő:

*Kicsi házikónak két kerek ablaka,
este betáblázzák, reggel kitáblázzák.
Két szomszéd lakik egymás mellett.
Mindenkit látnak, csak egymást
nem láthatják. Ha a tükörbe
pillantasz, kitalálsz.
Mi az?*

*Mindkét találós kérdésre ugyanaz a testrész a válasz.

A helyes választ legkésőbb február 4-ig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**. A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

A Jó Pajtás megjelenését támogatja:

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

